

Rezultati poslovanja v devetih mesecih leta 1980

TOZD 1 – Ročna in polavtomatska predelava steklene mase

Ob obravnavanju rezultatov gospodarjenja naše temeljne organizacije in delovne organizacije, je potrebno opozoriti na neugodno ekonomsko politično situacijo v svetu, katere posledice občutimo tudi pri nas v obliki nezadržne rasti cen vseh vrst energije in surovin.

Zaradi prevelike zadolženosti naše države v tujini in neugodne zunanjetrgovinske bilance, je to obdobje občutnega omejevanja uvoza repromateriala in še posebej opreme.

Ne glede na naš velik izvoz na konvertibilno tržišče in s tem v zvezi z razpolaganjem zadostnih deviznih pravic in deviznih sredstev nismo mogli realizirati uvoza opreme iz dopolnjenega sanacijskega programa (oprema v TOZD – 3 in TOZD – 4). Posledice tega občutimo kot ozko grlo TOZD – 3, saj ne zmorejo oplemenititi potrebnih količin naših izdelkov, namenjenih v izvoz. Zato moramo računati tudi v preostalih mesecih leta 1980 na tovrstne težave.

Ob obravnavanju polletnih rezultatov poslovanja je bila postavljena zahteva po dopolnitvi letnega plana (rebalans), zato prikazani rezultati bazirajo na spremenjenih osnovah, ki menjajo odnose med posameznimi TOZD in DSSS. Zato teh rezultatov ne moremo primerjati z rezultati, ki so bili doseženi pri prikazanih poročilih za 1. polletje.

V prvem polletju letošnjega leta smo ugotavljali nezadržno upadanje števila zaposlenih tako, da nas je bilo 30. 6. 1980 le še 619. Stanje zaposlenih na dan 30. 9. 1980 – 620 delavcev, kaže na zaustavitev nenehnega zmanjševanja zaposlenih. Poleg tega smo v tem času tudi realizirali kadrovske zasedbo del in opravil tehničnega vodje in tako delno ustvarili možnosti za realizacijo že načrtovanih racionalizacij in tehničnih izboljšav.

PROIZVODNJA

Iz podatkov, ki so nam znani in na razpolago je razvidno, da je proizvodnja potekala zelo uspešno, saj smo v tem obdobju uskladiščili 4.242.046 kg steklenih izdelkov in tako dosegli plan za leto 1980 z 80,89 %. Tako smo torej uskladiščili celo za 2,19 % več kot v istem obdobju lanskega leta, čeprav nas je bilo letos v povprečju za 47 delavcev manj. Zaradi manjšega števila zaposlenih je bilo tudi število brigad na

dan manjše. Tako beležimo letos v tem obdobju 42,97 brigad na dan, lansko leto pa 44,05 brigad na dan. V letu 1980 smo po brigadi uskladiščili 491,49 kg, kar je za 4,3 % več kot v letu 1979. Tako ugodne rezultate smo dosegli, ker nam je uspelo zmanjšati lom, ki je v letošnjem letu dosegel 9,58 %, v lanskem letu pa 11,14 %. Podrobnejša analiza nam kaže, da je napaka dela dosegla 81,82 % lanske, napaka stekla 91,02 % in ostali lomi 82,37 % od lanskega. Pri tem pa je bil lom v skupini RDBO za 6,8 % večji od lanskega, predvsem zaradi zahtevnejšega asortimana.

PRODAJA

Za prodajo velja poudariti, da trenutno ni problem prodati naše izdelke, da je čutiti pomanjkanje po steklenih izdelkih na domačem trgu, da pa je problem planirati asortiman RDBO-5 predvsem zaradi recesije v ZDA. Zaradi tega so bili vloženi napor, da se ta izpadli izvoz v ZDA preusmeri na druga konvertibilna tržišča. To pa pomeni izvajanje drugih artiklov, med katerimi je tudi nekaj zahtevnejših, kar pa zahteva vse več pazljivosti in natančnosti pri vseh fazah proizvodnje.

V tem času smo prodali 4.313.585 kg steklenih izdelkov in pri tem znižali zaloge gotovih izdelkov za 71,5 tone. Prodali smo torej 82,26 % letno načrtovane prodaje.

IZVOZ

Iz podatkov je razvidno, da smo na tuja konvertibilna tržišča prodali 2.725.931 kg steklenih izdelkov in tako dosegli letni količinski plan izvoza s 86,22 %. Vrednost izvoza po prodajni ceni, upoštevajoč dodatek in odbitke, znaša 123.269.441,80 din, kar je 95,70 % od letnega plana izvoza.

V izvozu smo dosegli 97,63 % planirane povprečno neto prodajne cene (v polletju 95,75 %).

V zadnjem obdobju smo imeli nekaj pripomb s strani naših kupcev na kvaliteto naših izdelkov in na nekatere druge pomanjkljivosti (slabo umiti izdelki, slabo dekorirani, nepopolno signirani itd.), ki pa jih moramo takoj odpraviti z boljšim delom.

DOMAČI TRG

Na domačem trgu smo prodali 1.587.654 kg izdelkov in tako dosegli letni plan prodaje na domačem trgu z 79,49 %. Pri tem smo

dosegli 93,55 % planirane povprečno neto prodajne cene.

Iz številnih ostalih podatkov, ki jih je zbrala strokovna služba, je razvidno, da smo v devetih mesecih letošnjega leta dosegli:

Celotni prihodek v višini 242.932.157,68 din, to je za 52,63 odstotka več kot v istem obdobju lanskega leta. S tem smo izpolnili 79,64 % letnega plana.

Stroški (poslovni stroški, interne storitve, nabavna vrednost prodanega materiala, izredni izdatki) so dosegli višino 122.980.614,55 din, kar je za 53,66 odstotka več kot lansko leto v tem obdobju in 77,68 % od letno planiranih.

Družbeni proizvod je za 51,59 % večji kot v primerjalnem obdobju lanskega leta in je tako za leto 1980 planiran dosežen z 81,75 %.

Amortizacija je bila obračunana v višini 5.688.825,05 din, to je 71,08 % od letno planirane. Stanje amortizacijskega sklada na dan 30. 9. 1980 nam izkazuje

3.037.053,65 din sredstev.

V obravnavanem obdobju smo dosegli **dohodek** v višini 114.262.718,08 din, kar je 82,37 % od letno planiranega in za 54,35 odstotka več kot v istem obdobju leta 1979.

Splošna in skupna poraba je dosegla višino 13.324.456,75 din, kar je kar za 59,73 % več kot v primerjalnem obdobju lanskega leta in je že tudi za 1,67 % presegla načrtovano za vse leto 1980.

Tudi za kritje **stroškov DSSS** smo porabili že 84,07 % letno planirane vrednosti in smo torej namenili 19.299.281,33 din.

Cisti dohodek je bil dosežen v višini 81.638.980,00 din, to je 79,53 % od letno planiranega.

Za **osebne dohodke** smo porabili 61.344.855,90 din, kar je za 21,55 % več kot leto poprej in tako dosegli v letu 1980 planirane s 76,59 %.

Za **stanovanjski prispevek** smo namenili 3.520.889,80 din.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Rezultati poslovanja v devetih mesecih leta 1980

(Nadaljevanje s 1. strani)

Iz ostanka čistega dohodka v višini **16.773.234,30 din**, kar je 93,99 % od letno planiranega smo porabili za regres za prehrano v letu 1980 **1.745.790,00 din**.

Pokrivanje bonov iz leta 1979 1.119.951,28 din.

Rezervni sklad (2,5 % od dohodka) 2.856.567,95 din.

Tako nam za razne sklade in obveznosti ostane **11.050.925,07 din**, kar je za 39,71 % več kot smo načrtovali za leto 1980.

Iz podatkov je tudi razvidno, da je bilo poslovanje v vseh TOZD uspešno, saj je bil ustvarjen naslednji ostanek čistega dohodka:

TOZD — 1	11.050.925,07 din
TOZD — 2	18.468.882,87 din
TOZD — 3	1.255.238,50 din
TOZD — 4	1.535.242,65 din
TOZD — 5	4.505.018,02 din
DO	36.815.307,11 din

Povprečni mesečni neto osebni dohodek je bil v tem času dosežen:

TOZD — 1	7.682,20 din
TOZD — 2	7.565,75 din
TOZD — 3	6.390,00 din
TOZD — 4	8.355,60 din
TOZD — 5	7.989,80 din
DSSS	6.788,60 din
DO	7.505,70 din

V naši TOZD je povprečni mesečni neto osebni dohodek porasel za 27,87 % v primerjavi z istim obdobjem lani.

V tem obdobju smo opravili 2.050 manj nadur kot v primerjalnem obdobju leta 1979, število izredno plačanega dopusta je za 1.949 ur manjše, izpad zaradi bolniškega staleža do 30 dni je bil za 28.368 ur manjši, izpad zaradi bolniškega staleža nad 30 dni pa za 2.889 ur manjši. Prav tako se je zmanjšalo število opravičenih plačanin in neopravičenih neplačanin izostankov (celo za 165).

Tudi podatki o določenih izdatkih kažejo, da smo se gospodarno obnašali:

Izdatek	Dovoljeno	Porabljeno	
Reklama	1.513,00	—	—
Reprezentanca	33.600,00	20.690,50	64,58
Dnevnice v državi			
Dnevnice v tujini	265.424,00	77.265,60	29,11
Nočnine v državi			
Nočnine v tujini			
Potni stroški v državi			
Potni stroški v tujini	135.685,00	63.206,10	46,58
Kilometrina			
Civilno pravno razmerje	106.483,00	6.835,20	6,42
Avtorski honorar	—	—	—
SKUPAJ	542.705,00	203.572,10	37,54

Na koncu te kratke informacije o poslovanju v obdobju januar—september 1980 pogledajmo,

kakšne so ugotovitve glede izplačevanja osebnega dohodka v odnosih na resolucijske omejitve:

	Razporejeni OD 1.—9. 1979	Možni odstotek rasti OD	Možna masa za OD 1.—9. 1980	Razporejeni OD 1.—9. 1980	Odstotek dejanske rasti OD (4/1)
TOZD — 1	50.468.143,00	37,65	69.469.398,85	61.344.855,90	121,55
TOZD — 2	29.839.583,80	33,21	39.749.309,60	38.832.797,40	130,14
TOZD — 3	4.400.206,15	27,98	5.631.383,85	6.070.067,30	137,95
TOZD — 4	8.889.232,85	26,42	11.237.768,15	11.272.471,50	126,80
TOZD — 5	13.689.356,90	26,96	17.380.007,50	17.004.678,25	124,22
DSSS	20.211.398,30	23,55	24.971.182,60	26.617.563,10	131,70
SKUPAJ	127.497.921,00		168.439.050,55	161.141.433,45	126,39

Iz te tabele je razvidno, da smo se držali resolucijskih načel, saj je bila rast osebnega dohodka manjša od z resolucijo dovoljene rasti osebnega dohodka.

Niko Kavšek, dipl. ing.
Vodja TOZD — 1:

TOZD 2 — Avtomatska predelava steklene mase

Stabilizacija, ki smo si jo začrtali, je dolgotrajen proces in ta nas sili, da v vseh sredinah upoštevamo smernice, po katerih se morajo vse oblike porabe uskladiti z ustvarjenim dohodkom. Žal nam, v celoti gledano, to ni uspelo, kot je bilo začrtano. Po normah ekonomske resolucije smo omejili le osebne dohodke, dočim so druge oblike porabe presegle te okvire, predvsem pa investicije v negospodarstvu. Težka ekonomska situacija pa pogojuje, da se bodo v prihodnje tudi te stvari morale urediti. V celotni družbi pa si prizadevamo, da izboljšamo našo plačilno bilanco s tujino.

Ker smo pri obravnavi poslovanja januar—junij 1980 precej podrobno preanalizirali našo uspešnost, bom v svojem poročilu bolj podrobno obdelal problematiko v tretjem kvartalu.

Kot že običajno, da se v času glavnih dopustov proizvodnja poslabša zaradi velike odsotnosti delavcev, se nam je to tudi letos ponovilo. To pa nas opozarja, da bomo v prihodnje morali vsi upoštevati planski razpored dopustov in s tem v zvezi že sprejete sklepe DS.

Remont I. peči je bil planiran od 15. junija do 15. avgusta, a se je podaljšal skoraj za mesec dni. Vzrokov za to podaljšanje je več. Kot glavni pa je ta, da so dela pri tem remontu bila zelo obsežna in da ni bilo dovolj razpoložljive strokovne delovne sile. Problem, ki je nastal zaradi nepravilne višine peči obravnava delavska kontrola. Vendar ta problem ni povzročil podaljšanja remonta. Če nekako opredelimo kaj vrednostno predstavlja podaljšanje remonta za en mesec, ugotovimo, da je za ca. 500 milijonov starih din zmanjšan celotni prihodek naše TOZD. Ta problem nam je v poduk, da se za naslednji remont 40-tonske peči, ki bo še obsežnejši, bolje organiziramo, predvsem TOZD 5 in KIP Ljubljana, ki sta bila izvajalca tega remonta.

Kljub temu pa lahko ugotovimo, da je naše poslovanje kljub že navedenim težavam zelo uspešno.

Proizvedli smo 16.594 ton, kar je 77,27 % letnega plana.

Prodali smo 16.309 ton, kar je 75,94 % letnega plana.

Izvozili smo za 1.747.670 ameriških dolarjev, kar je 11,60 % letnega plana.

Tako smo ustvarili 377.591.110,79 din celotnega prihodka, kar je 77,59 % letnega plana. Porabljena sredstva so 280.366.276,97 din, kar je 75,05 %.

Dosežen dohodek je 97.224.833,82 din, kar je 85,98 %.

Dosežen čisti dohodek je 63.170.682,62 din, kar je 88,48 %.

Osebni dohodki so 38.832.797,40 din, kar je 82,45 %.

Ostanek čistega dohodka je 22.082.124,22 din, kar je 102,76 %.

Ostanek za razne sklade je 18.468.882,87 din, kar je 119,78 %.

Poudariti je potrebno, da v teh kazalcih še ni obračunan davek iz dohodka za tretji kvartal letošnjega leta.

Tudi druge vrste porabe po uradnem listu SFRJ 5/1980 ne presegajo dovoljenih limitov. Podatki potrjujejo našo uspešnost, razvidno pa je tudi, da smo upoštevali smernice ekonomske resolucije SRS za leto 1980. Moramo pa opozoriti, da povprečni OD 7.565,75 din ni zadovoljiv, če upoštevamo, da so v tem dohodku zajeti tudi vsi dodatki. Prav zaradi nizkega OD nam odhajajo mladi, sposobni ljudje, kar je zaskrbljujoče in bo potrebno OD dvigniti, kajti le s tem bomo omejili fluktuacijo.

Oskrba z repromateriali in remontnimi deli je zelo kritična, predvsem s tujino, ki jih dobimo iz uvoza. Ta problem je zelo akuten, da smo v dvomih, če bo možno v letu 1981 izvršiti planirane remonte peči in strojev. Ker so ti remontni predpogoji za nadaljnjo proizvodnjo, upamo, da bo kljub določenim restrikcijam to možno uvoziti.

Še vedno je izredno povpraševanje po steklenih izdelkih. Največje povpraševanje pa je po stekleni embalaži (proizvodnja IS). Naše zaloge so predvsem v izdelkih, ki zahtevajo komplete in asortiman za široko potrošnjo. Tudi za leto 1981 so prijavljene prijave kupcev mnogo večje od naših proizvodnih kapacitet. Žal željam kupcev vsaj za leto 1981 ne bo mogoče ugoditi. Tržne možnosti so dane, od nas pa je odvisno, kako uspešno bomo gospodarili.

Vodja TOZD:
inž. Anton Zagar

TOZD 3 — DEKORIRNICA S SATINIRNICO

V proizvodnji v preteklem obdobju ni bilo bistvenih težav, saj smo se v največji možni meri trudili, da smo bili z dekorji čim bolj na tekočem.

Vemo, da je posebno v zadnjem času naša TOZD ozko grlo v pretoku izdelkov. Naša kapacitete so premajhne glede na povpraševanje po dekoriranih izdelkih in možnosti njihove prodaje. Glavna omejitev v TOZD so žgalne peči, ki so premajhne. Poleg tega pa je za delo v slikarnici usposobljenih samo 27 delavcev. To število pa se znižuje funkcionalno, kot se giblje odsotnost z dela.

V TOZD je zaposlenih 74 delavcev. Zaradi potreb smo letos zaposlili 10 novih delavcev, pet

pa jih je zapustilo delo. Tako je zaposlenih za 7,25 % več kot smo jih imeli v prejšnjem letu in kot smo planirali za letos.

Odsotnost z dela zaradi bolniške pa znaša v povprečju za 8 mesecev letos 7,64 %.

Izdelali smo 5.985.433 kosov raznih izdelkov. V primerjavi z lanskim letom je to za 15 % več. Največji porast je bil v proizvodni skupini ročni in sitotisk. V skupini satiniranje pa smo naredili manj kot prejšnje leto, zaradi premajhnih potreb po teh izdelkih.

S sanacijskim programom smo predvideli posodobitev dekoriranja kozarcev s sitotiskom. V juniju smo plačali avtomatski stroj za tribarvni sitotisk, vendar ga

zaradi najnovjših predpisov ne moremo uvoziti. Isti problem je tudi za nabavo žgalne peči.

Dosedaj z reprodukcijskim materialom nismo imeli težav. Najnovjše restrikcije pri uvozu pa ogrožajo naše nadaljnje delo. Poleg tega pa gre tudi za izpolnitev izvoza izdelkov za TOZD I, kljub temu, da smo pravočasno naročili, ne moremo uvoziti naslednjih barv: lister in razredčilo, kristalni led, mat barvo. Omenjenih materialov imamo na zalogi samo še za en mesec. Poraba teh pa se je največ povečala, ker se rabijo predvsem za dekoracijo razsvetljalnih teles.

Največja povečanja stroškov so pri pomožnem materialu (barve, lister, kristalni led, odlepki) in vodarini.

Pri pomožnem materialu je delni vzrok povečanja v bogatejših dekoracijah in številčno večji dekoraciji razsvetljalnih teles.

Pri vodarini je obračun izdelan na osnovi ključev, ki smo jih sprejeli z letnim planom. Pri tem se pri obračunavanju eventualno zmanjšani obseg dela v satinirnici ne upošteva.

Vsi ostali materialni stroški se od planiranih količin bistveno ne razlikujejo.

Izdatki kot so reklame, potni stroški, kilometrina, reprezentanca itd. so do sedaj doseženi v višini 19.336,10 din. Dovoljena višina za naš TOZD pa je 66.496,00 din.

Ustvarjeni celotni prihodek znaša 22.627.297,15 din in je za 96 % večji kot lansko leto in ga

je za 2,5 % manj kot smo planirali za to obdobje.

Poslovni stroški so v primerjavi s preteklim letom zelo narasli. Vzrok temu je, da so bili za letošnje leto nerealno planirani, vzrok pa je tudi v povečanju cen surovin, ki jih pri delu uporabljamo. Amortizacija je obračunana kot smo jo načrtovali.

Doseženi dohodek je za 80 % večji kot smo ga imeli v letu 1979, v primerjavi s planom pa smo ga presegli za 6,76 %. Skladno s povečanim dohodkom se je povečal tudi prispevek za DSSS. Zelo pa so se povečali izdatki za skupno in splošno porabo, in to kar za 135 %.

Čisti dohodek je za 73,5 % večji od prejšnjega leta. Porabili smo ga za OD v višini 6.070.067,30 din. To je za 38 % več kot lansko leto. Za stanovanjski prispevek pa smo izločili 353.845,25 din. Za povečanje mase za OD je vzrok večje število zaposlenih in uvedba stimulatívne nagrajevanja za vse zaposlene.

Ostank čistega dohodka je 1.750.860,75 din in smo ga razdelili za regres za prehrano in rezervni sklad. 1.255.238,50 din pa ostane za formiranje ostalih skladov in za davek iz dohodka.

Da so rezultati tako ugodni je posledica rebalansa plana, ki smo ga sprejeli v mesecu septembru. Vemo pa, da se je moral izdelati med drugim tudi zaradi nerealnih kalkulacij za naše strojitve.

Vodja TOZD 3
Anton Kobal

TOZD 5 – Energetika s ključavničarsko delavnico

V poročilu je upoštevan tudi sprejeti rebalans plana, ki je ob dobrem poslovanju TOZD pokazal realne rezultate, dosežene v tem obdobju.

Kot smo že v razpravi ob polletnem obračunu poslovanja ugotavljali stalen porast stroškov, tudi sedaj ne moremo mimo ugotovitve, da sedaj ni nič boljše. V primerjavi s istim obdobjem v letu 1979 so stroški narasli za 55,94 % ali 1,85 % nad planiranimi za leto 1980. Tudi cena energetskih virov stalno raste. V mesecu septembru smo začeli dva največja objekta (40-tonsko in 25-tonsko kadno peč) kuriti z zemeljskim plinom. Trenutna cena zemeljskega plina je 6,69 din.

Koliko je to kurjenje cenejše ali dražje od prejšnjega z mazutom, še ne moremo reči, je pa bistveno boljše glede na ekologijo, kakor tudi ni dodatnih transportnih stroškov, ogrevanja in spraznjevanja. V tem obdobju je pripravljen tudi tretji objekt na zemeljski plin in to je »B« kadna peč, začela pa so se že tudi dela na I. kadni peči. S tem bomo zmanjšali porabo mazuta, katerega nabava bo čedalje bolj težavna.

Menim, da je poslovanje TOZD — 5 v tem obdobju zelo uspešno, saj takšnih poslovnih rezultatov kljub težavam dosedaj še nismo dosegli, menim pa tudi, da je to plod nekaj zunanjih faktorjev, pa tudi boljšega dela same TOZD.

Celotni prihodek TOZD — 5 znaša 71.365.002,73 din, kar je za 85,27 % višji kot v istem obdobju 1979 ali za 20,94 % nad planiranim. Iz tega sledi, da se je poslovanje še izboljšalo glede na 6-mesečno poslovanje.

Poslovni stroški so bili doseženi v višini 23.866.158,11 din, kar je za 128,02 % višji kot v letu 1979, vendar za 0,96 % pod planiranim za obdobje januar—september 1980, kar je ugodno.

Doseženi dohodek znaša 31.469.808,52 din, kar je za 60,31 % višji kot v letu 1979 ali 16,92 % nad planiranim. Tudi tu se je stanje izboljšalo. Z odbitjem skupne in splošne porabe ter dela za DSSS nam ostane doseženi čisti dohodek v višini 23.818.540,47

din. Z odbitjem dela za OD in del za stanovanjski prispevek je ostanek čistega dohodka v višini 5.814.036,72 din, kar je za 65,20 % nad planiranim za obdobje januar—september 1980.

Z odbitjem dela za regres 2,5 % za rezervni sklad in regres za letni dopust in za razne sklade nam ostane 4.505.018,02 din, kar je za 146,16 % več od plana za to obdobje.

Če vse skupaj analiziramo, vidimo, da se je poslovanje TOZD izboljšalo glede na planirano, del tega pa je prinesel tudi rebalans plana del, kakor tudi organizirano delo in stabilizacijski ukrepi.

Izplačani OD v TOZD — 5 so v masi za 5,37 % višji od planiranih, to pa nam je predvsem prekorajlo večje število ur zaradi remontov. Vendar glede na dosežen dohodek nismo prekoračili izplačila OD po resoluciji.

Za določene izdatke, kot so reklama, dnevnice, nočnine in ostali stroški, smo v tem obdobju porabili za 249.358,80 din, dovoljeno za leto 1980 pa je 307.607,00 din. To se pravi, da se giblje v mejah planiranega in ne prekorajujemo teh stroškov.

Povprečni mesečni neto osebni dohodek v naši TOZD znaša 8.439,39 din, v mesecu septembru ali 7.989,80 din za obdobje januar—september 1980, kar je za 24,26 % višji v primerjavi z istim obdobjem 1979. leta.

Če bi se dotaknil nekaj težav, ki nas tarejo, je to predvsem vse težja nabava rezervnih delov iz uvoza, kakor tudi vse vrste reprodukcijskega materiala na domačem trgu. Vse naprave se starajo in potrebujejo vse večjo nego, če hočemo, da bo osnovna proizvodnja nemoteno obratovala.

Tudi stabilizacijskih ukrepov se ne lotevamo dovolj resno in jim bo treba posvetiti mnogo več pozornosti.

Kljub vsem težavam pa rezultati poslovanja le kažejo, da smo vendar nekaj naredili. Prizadevati si moramo, da bodo ti še boljše, kar bomo pa dosegli z boljšo produktivnostjo.

Vodja TOZD — 5:
inž. Jože Guzaj

TOZD 4 — ORODJARNA S STRUGARSKO-CIZELERSKO DELAVNICO

1. Uresničevanje plana dela

Poslovanje TOZD v tem obdobju je bilo usklajeno z letnim planom, ta pa izhaja iz srednjeročnega plana 1976—1980.

Lahko rečemo, da so organi upravljanja vsak na svojem področju skrbeli za nemoteno delo in gospodarno poslovanje TOZD v zvezi z danimi nalogami in planom. Prav tako člani samoupravnih organov dobro poznajo svojo dejavnost in probleme in v večini primerov zelo tvorno in zavzeto sodelujejo v razpravah.

2. Realizacija letnega plana

Realizacija letnega plana dela ter poročilo o uspehu TOZD so samoupravni organi in DPO ugodno ocenili in prav ob tem podarili:

— v letu 1980 smo načrtovali, da bomo zaposlili 92 delavcev. Stanje na dan 30. 9. 1980 pa je bilo 97. Povečanje izhaja na podlagi potreb proizvodnje, za katero bi rabili 120 delavcev, da bi lahko druge TOZD nemoteno oskrbovali z orodjem. Razliko sedaj zapolnjujemo z nadurami, istočasno pa izobražujemo na poklicni kovinarski šoli v Zagorju 18 učencev;

— proizvodno dejavnost opravljamo na 21 strožnicah, dveh kopirnih rezkalnih strojih, dveh

rezkalnih strojih, treh skobelnih strojih, enem brusilnem stroju in enem NC rezkalnem stroju.

Celotni prihodek smo v letu 1980 planirali na 33.612.000 din.

Kljub večjim podražitvam energije, surovin in repromateriala pa smo z dobrim delom kot tudi delnim povečanjem cen dobro poslovali.

Največji problem v TOZD 4 je nerealiziran sanacijski program. Zaradi tega nismo sposobni (fizično) zadovoljevati proizvodnje z orodjem kot tudi popravilo tega. Zato se odvija veliko dela v nadurah.

3. Predlog nadaljnjega dela

— zastavljeni plan dela se mora v čimvečji meri realizirati v smislu kvalitete;

— vse bolj je treba prehajati od kvantitativnega ugotavljanja k čistim dejstvom kvalitete dela in storitev;

— pri pogojih pridobivanja čistega osebnega dohodka za delavce je treba še naprej vzpodbujati stimulatívno dejavnost za kvaliteto in količino;

— razvijati je treba odnos do izrabe delovnega časa, do čuvanja sredstev in opreme;

— zavzemati se za racionalno nabavo in porabo vsega materiala in energije.

4. Zaključek

Naloga vseh nas je, da prehtamo predlagane ukrepe in se zavestno odločimo zanje. Med letom pa naj jih vsakdo v okviru svojih nalog in opravil tudi resnično izvrši.

Vodja TOZD 4
inž. Karl Dragar

K članku Raj za alkoholike

Na podlagi stališča IO OOS TOZD 1 podajamo k članku pod tem naslovom iz prejšnje številke pojasnilo:

Glede na reakcije na objavljen članek in sliko, v katerem je opisana problematika alkoholizma, dodajamo naslednje:

1. Članek podrobno obravnava problem alkoholizma v celotni delovni organizaciji: DSSS, TOZD 5, TOZD 4, TOZD 3, TOZD 2, TOZD 1.

2. Slika ročnega pihalca po mnenju avtorjev predstavlja simbol Steklarne Hrastnik, ne pa samo TOZD 1 ali celo samo steklarja. Podpis pod sliko pa se nanaša na razpravo in sklep delavskega sveta TOZD 1 glede zahtevanih dodatnih obrazložitve pravilnika o varstvu pri delu, ki pa so ne potrebne, ker je to že urejeno s pravilnikom o disciplinski in materialni odgovornosti.

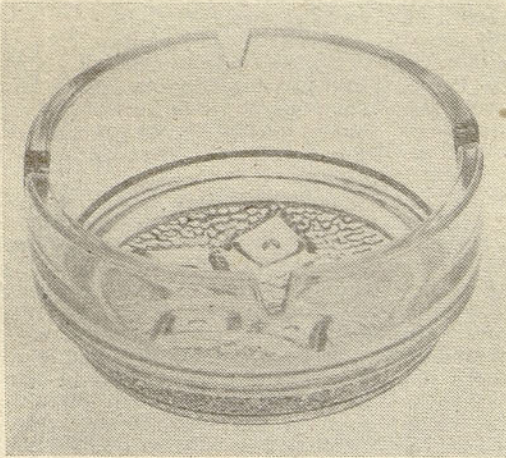
3. Delavci drugih temeljnih organizacij, ki so hoteli biti duhoviti in so potencirali pomen objavljene slike in hoteli s tem poudariti problem alkoholizma samo za TOZD 1, pozabljajo, da ta problematika v njihovi temeljni organizaciji ni nič manjša.

Služba varstva pri delu in socialna služba

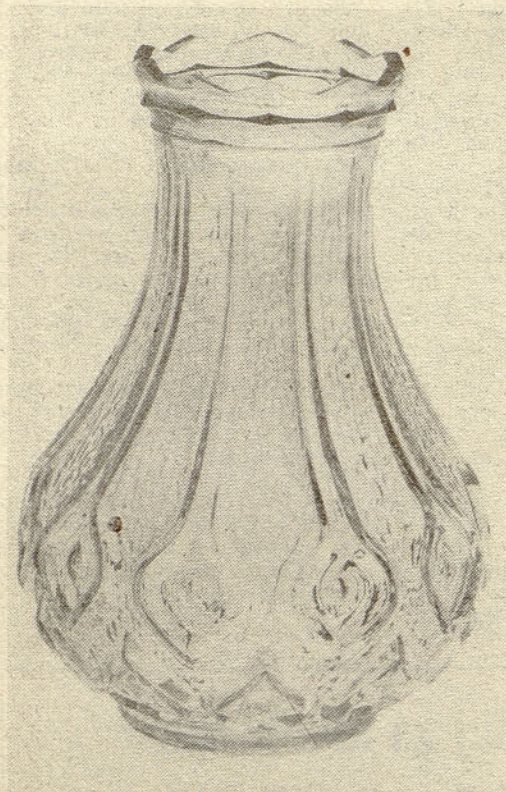
DOPIŠUJTE
V STEKLARJA

DELNI PREGLED INDUSTRIJSKEGA OBLIKOVANJA v zadnjem desetletju

Uvodoma želim poudariti, da je delo na področju oblikovanja še daleč od rezultatov, ki bi jih v objektivnih okoliščinah lahko pričakovali. Naslednji prispevek torej nima namena povečevanja ali samohvale oblikovalskih dosežkov v naši tovarni. Gre samo za določen pregled dela na tem področju s prikazom izvedenih kot neizvedenih del: veliko-

Slika 1

Slika 2

Slika 3

krat se je namreč zgodilo, da oblikovalska zasnova iz razno-raznih razlogov ni bila izvedena oziroma niso bili izpolnjeni vsi pogoji za njen plasma na tržišču.

Pregled je razdeljen na področje preoblikovanja in na področje oblikovanja novih izdelkov in programov (industrijska proizvodnja in grafično oblikovanje).

Področje preoblikovanja

Preoblikovanje pomeni, da določenemu predmetu spremenimo — popravimo izgled: ne gre torej za popolnoma novo obliko (in idejo), ampak le za večji ali manjši popravek prejšnje. Na žalost je preoblikovanje v jugoslovanski industriji (in ravno tako v Steklarni Hrastnik) najbolj razširjeno področje oblikovanja. To področje namreč zahteva razmeroma majhno angažiranost odgovornih za plasma novega proizvoda, seveda pa so tudi učinki takega proizvoda omejeni (le malo povečan dohodek, dvomljiv sloves proizvajalca).

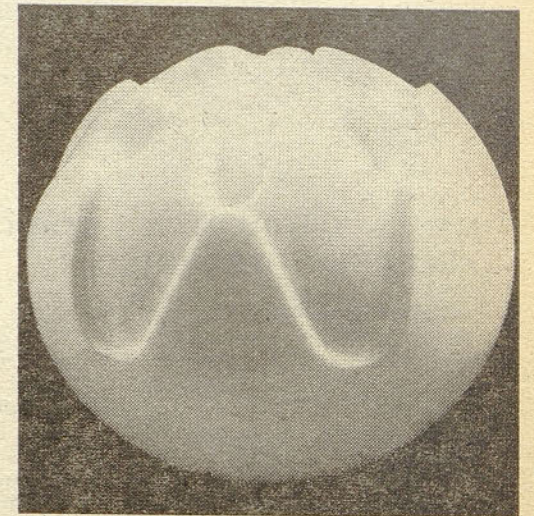
V našem primeru so nekateri tipični izdelki preoblikovanja: tulpice, plafonjere, kozarci itd. Kot že rečeno, je tudi v naši tovarni to področje oblikovanja najbolj razširjeno in plodovito. Čeprav je tudi tu naša (oblikovalska) težnja v smeri čimvečjega posega (spremembe) prejšnje oblike, pa to velikokrat ni mogoče že zaradi samih zahtev kupca. Za boljše razumevanje je potrebno poudariti, da preoblikovanje največkrat ni lahko za oblikovalca, še manj pa hvaležno opravilo: ob zelo omejenem prostoru iskanja rešitev oblikovalec že vnaprej ve, da mu take rešitve ne bodo prinesle uspeha. — Nekateri primeri iz naše prakse: dno pepelnika (slika 1), vaza (slika 2), plafonjera (slika 3), dezen tulpice (slika 4), razsvetljavno telo (slika 5), serija Jadran (slika 6).

Področje oblikovanja izdelkov in grafično oblikovanje

Na tem področju smo v Steklarni Hrastnik naredili razmeroma malo, saj so redki novo oblikovani izdelki, ki so tudi prispeli do potrošnika in izvršili svoje poslanstvo. Kot že rečeno, pa tu ni glavni problem pomanjkanja oblikovalčevih idej ali podobno. Naloge iz oblikovanja so za oblikovalca tisto področje, kjer lahko pričakuje tudi rezultate. Vendar pa so novo oblikovanim proizvodom potrebne tudi ostale komponente za uspešno pot na tržišče. Tu se največkrat zatakne, še posebej v situacijah velike konjunktore in ob administrativnem urejanju cen. — Posebno področje je grafično oblikovanje — embalaže, prospektov, razstav itd. Tudi tu se ne moremo pohvaliti s posebnimi rezultati, čeprav

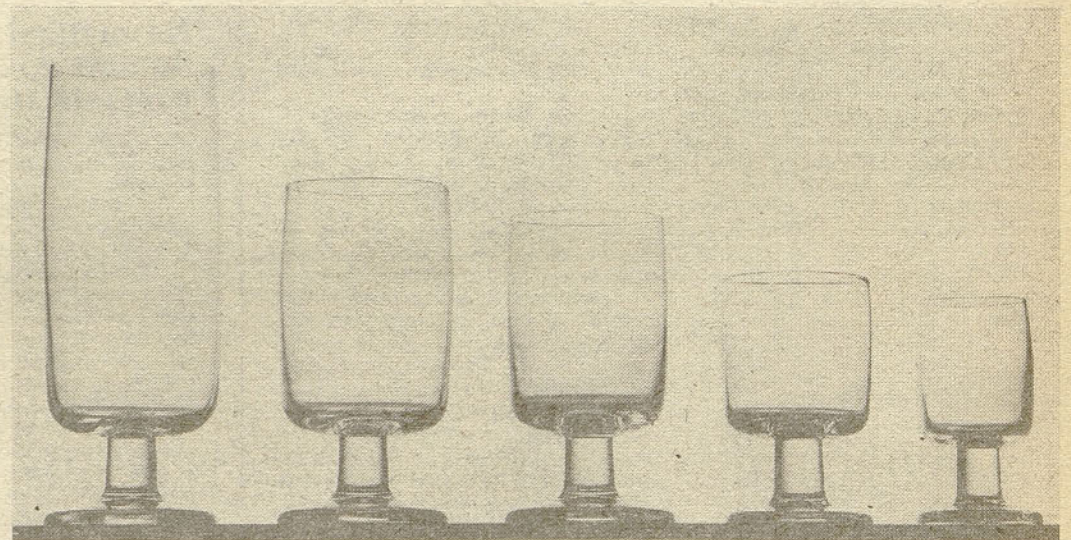

Slika 4

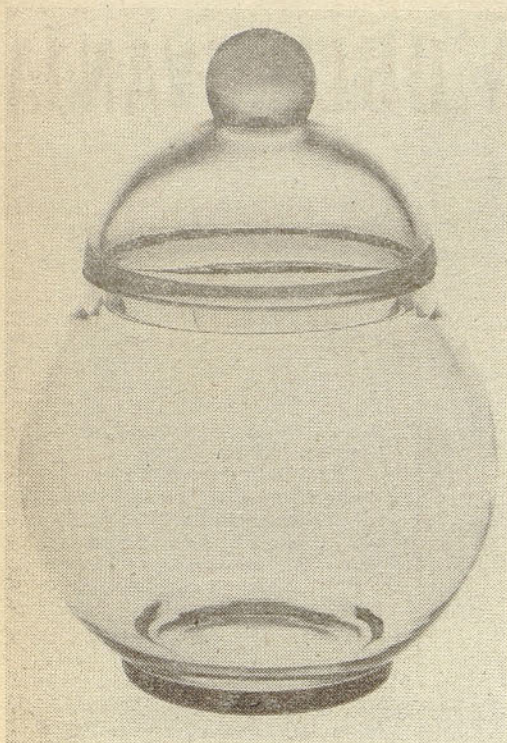

Slika 5

so nekatere rešitve uspele. — Nekateri primeri: posoda za shranjevanje — proizvod in oprema škatle (slika 7 in 8), vabilo in razstava ob 50-letnici stavke steklarjev (slika 9 in 10) itd. Veliko več pa je — tako oblikovalskih kot grafičnih — rešitev, ki so ostale na nivoju zasnov, torej niso bile izvedene. Primer: nov solnik (slika 11).

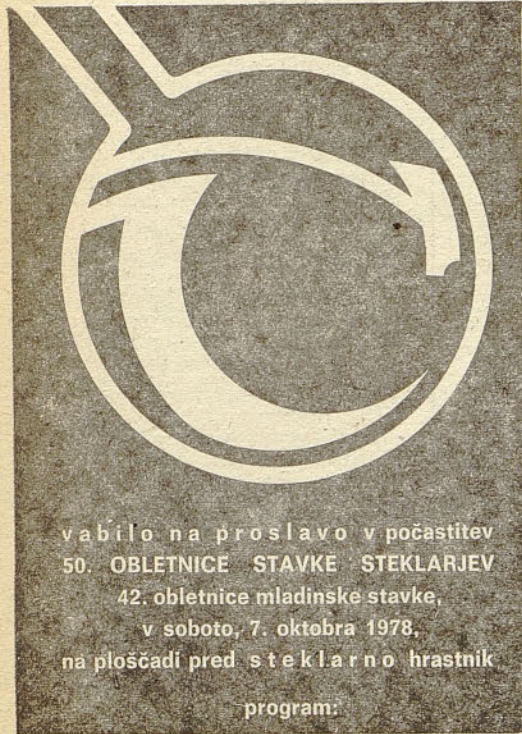
Slika 6

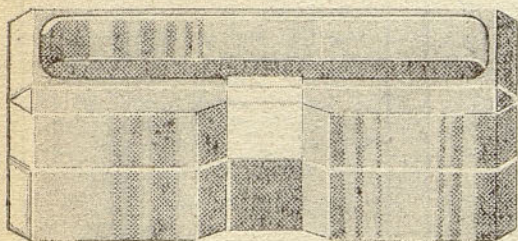
Slika 7

Področje oblikovanja programov

To je tako za proizvajalca kot oblikovalca najpomembnejše področje. Tu ne oblikujemo na primer samo ene vaze, ampak celo namizno garnituro — od kozarcev, skodelic, peplnika, do vaze itd. Gre za določen stil ali smer posameznega proizvajalca, s tem pa je tudi iniciativa v njegovih rokah. Na tem področju smo ostali samo pri zasnovah, od katerih lahko omenim na primer tisto iz leta

Slika 9

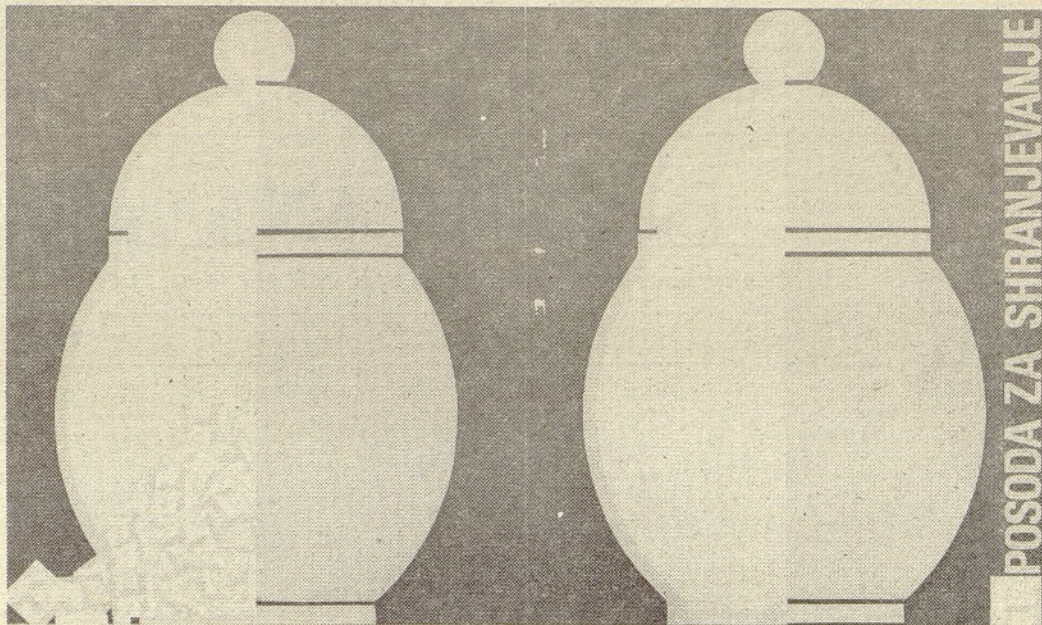

Slika 11

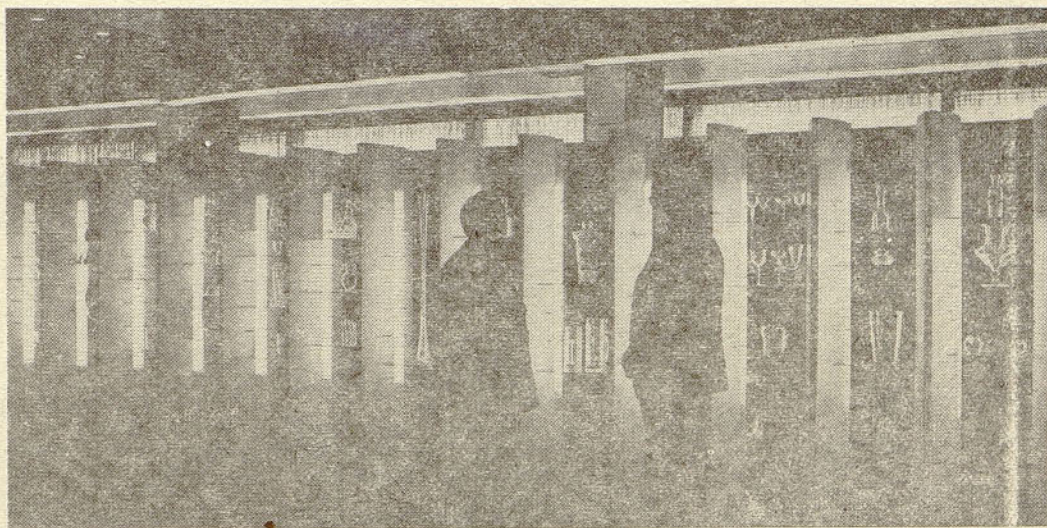
1973 — program gotovih svetil (slika 12 — vzorčna predstavitev na ZV 1973), potem iz leta 1975 — program za onix steklo, pa program stropnih, stenskih in namiznih svetil v sklopu jubilejnega izdelka 1980. Ob rob omenjenim zasnovam lahko dodam le to, da smo načelno vedno soglašali za njihovo ures-

ničitvev, v praksi pa so prevladali »proti« razlogi. — Težko je predvideti bodoči razvoj naših izdelkov, a eno je gotovo: stagnacija v oblikovanju in plasmaju novih izdelkov pomeni tudi nazadovanje v vsem, kar sicer pričakujemo od prihodnjega obdobja.

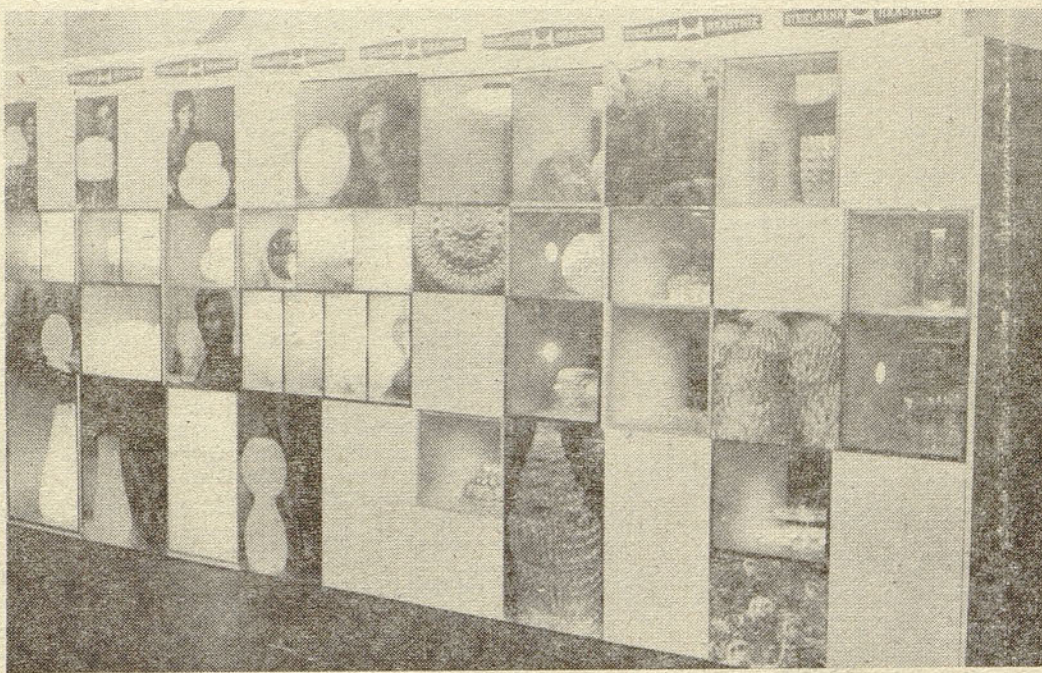
Alojz Marcen

Slika 8

Slika 10

Slika 12

SDK DO o aktualnih vprašanjih

Zaključki s 3. zasedanja samoupravne delavske kontrole v mesecu oktobru 1980

Obraunavan je bil predlog za pričetek aktivnosti za izdelavo letnega plana 1981 za TOZD, DSSS in DO ter sprejet naslednji sklep:

Samoupravna delavska kontrola delovne organizacije Steklarne Hrastnik opozarja temeljne organizacije in delovno skupnost skupnih služb, da se mora orga-

nizirati delo za izdelavo letnega plana 1981 v TOZD in DSSS, kakor tudi za DO, tako da bodo plani sprejeti do zaključka leta 1980.

Clani SDK so razpravljali tudi o pripombi glede uporabe plastičnih folij, s katerimi se po-

krivajo palete, ki stojijo na dvorišču in so folije še uporabne.

SKLEP

Komercialna služba se zadalži, da se uredi glede uporabe plastičnih folij, s katerimi se pokrivajo palete, ki so odložene na dvorišču pri spodnjem vratarju. S temi plastičnimi folijami se le-te zaščitijo pred dežjem in so zato plastične folije še uporabne. Pripomba se nanaša na to, da se folije nato odvržejo v smeti, namesto da bi se uporabile še enkrat za šrumfiranje.

Samoupravna delavska kontrola meni, da takšno ravnanje ni v skladu z dobrim gospodarjenjem in stabilizacijskimi ukrepi.

Pregledali so zapisnik o ugotovljenih nepravilnostih pri remontu kadne peči »J«.

SKLEP

1. Samoupravna delavska kontrola DO Steklarne Hrastnik zadalžuje dipl. ing. Alekseja Usa, pomočnika direktorja za tehnična vprašanja, da se mora za vsako novo investicijo ali remont točno določiti, kdo je odgovoren za izvedbo (določiti tehnološke normative).

2. Glede ugotovljene nepravilnosti pri remontu kadne peči »J« meni samoupravna delavska kontrola DO, da se mora ugotoviti kdo je konkretno odgovoren, da so nastali dodatni stroški v višini 90.000 din.

3. Samoupravna delavska kontrola TOZD — 5 se zadalži, da se ugotovi odgovornost, ker je bila izvajalec del temeljna organizacija TOZD — 5.

4. Poročilo je treba podati samoupravni delavski kontroli delovne organizacije.

Obraunavana je bila tudi problematika okrog izgradnje prizidka pri tovarni — jedilnice oz. vhod v jedilnico.

SKLEP

1. Samoupravna delavska kontrola zahteva od odgovorne osebe za investicijo — prizidek pri tovarni — vhod v jedilnico, da poda poročilo na SDK delovne organizacije.

2. V zvezi s to problematiko se organizira sestanek samoupravne delavske kontrole DO, odgovornega za investicijo ter predstavnik izvajalskih del.

Na sestanku se bo pregledalo izvajanje pogodbe ter ostale dokumentacije.

Predsednik SDK:
Vinko Brglez

DISCIPLINA

Pregled izrečenih ukrepov — zasedanje komisije dne 10. 10. 1980

Priimek in ime	Izrečen ukrep	TOZD — DSSS
1. Teršek Florjan	Prenehanje delovnega razmerja	DSSS
2. Gogič Mijat	Opomin	TOZD 1
3. Grlica Zdravko	Javni opomin	TOZD 1
	Pavšalna odškodnina 500 din	
4. Hrup Karl	Opomin	TOZD 1
	Pavšalna odškodnina 300 din	
5. Topalovič Hamša	Opomin	TOZD 1
	Pavšalna odškodnina 300 din	
6. Glavač Franc	Opomin	TOZD 1
	Pavšalna odškodnina 500 din	
7. Lendero Marjan	Javni opomin	TOZD 1
	Pavšalna odškodnina 430 din	
8. Povše Alojz II.	Opomin	TOZD 1
	Pavšalna odškodnina 500 din	
9. Nezirovič Esad	Javni opomin	TOZD 1
	Pavšalna odškodnina 300 din	
10. Huremovič Jasima	Javni opomin	TOZD 1
	Pavšalna odškodnina 900 din	
11. Ekič Ferid	Prekinitev delovnega razmerja (pogojno za dobo 1 leta)	TOZD 1
	Pavšalna odškodnina 300 din	
12. Dankovič Fadila	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
13. Milivojevič Jagoda	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
14. Korbar Majda	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 500 din	
15. Kovač Mirko	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 230 din	
16. Mujkanovič Béhara	Javni opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 500 din	
17. Sarič Marica	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
18. Delič Smiljka	Razporeditev na druga dela oziroma naloge za dobo 3 mesecev — priprava kartonov	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
19. Vejo Šerif	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 500 din	
20. Bagara Alojz	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
21. Podmenik Fani	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
22. Roškar Muhiba	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
23. Novak Franc	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 500 din	
24. Brkič Stojan	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 600 din	
25. Alovjanovič Milena	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
26. Zaletel Sabina	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
27. Najdenič Helena	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
28. Miljevič Milka	Javni opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
29. Čufurovič Borka	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
30. Grum Zlata	Prerazporeditev na druga dela oziroma naloge (nižje ocenjena) za dobo 3 mesecev	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
31. Meštrič Fadil	Javni opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 300 din	
32. Žižek Janez	Opomin	TOZD 2
	Pavšalna odškodnina 500 din	

Tajnik komisije
Franc Vidovič

ZAHVALA

Članom TOZD 4 — orodjarina s strugarsko-cizelersko delavnico:

Prijetno presenečen, dragi tovariši, nekdanji sodelavci, sem prejel vaše darilo ob odhodu iz temeljne organizacije. Za izkazano pozornost se vam najtopleje zahvaljujem. Pri vašem nadaljnjem delu vam želim še obilo uspehov.

Tovariški pozdrav

Niko Skočir

IZ DELA ODBORA ZA POSLOVNO POLITIKO

Izvedba inventure v DO, poročanje o izvrševanju sklepov, plan službenih potovanj, organizacija dela v jedilnici, čistoča v tovarni in drugo.

V zvezi s preselitvijo delavcev v nov samski dom je bil sprejet sklep, s katerim se zadoljuje tov. Leopolda Modra, ki mu je bil naložen nadzor nad samskimi domovi, naj poda poročilo o stanju v novem samskem domu.

Ker se ne podajajo redno poročila o izvrševanju oziroma ne izvrševanju sklepov, ki jih sprejme odbor za poslovno politiko, se vodje temeljnih organizacij in vodje sektorjev opozori, da je potrebno zagotoviti odgovore in poročila in jih redno pošiljati odboru glede sklepov, ki jih leta sprejme.

Obraavnava je bil predlog za imenovanje članov posameznih popisnih komisij za INVENTURO 1980 in sprejet SKLEP:

1. V skladu s 4. členom PRAVILNIKA O INVENTURI se izvrši popis za poslovno leto 1980 ter v skladu s 17. členom tega pravilnika imenuje naslednje popisne komisije na nivoju delovne organizacije:

Centralna inventurna komisija:

Sivec Sandi, inž. — predsednik
Babič Vesna — namestnik
Kreže Drago — član
Klemen Samo — član
Ržek Jože — član
Habjan Gizela — član

Kontrolna komisija:

Crnkovič Milan — predsednik
Petan Marjeta — član
Vidovič Franc — član

Komisija za popis v počitniških domovih Bohinj in Portorož:

Čičič Risto — predsednik
Feguš Andrej — član
Hodič Lidija — član

Komisija za popis nedovršenih investicij:

Us Aleksej, dipl. ing. — predsednik
Zagar Anton, ing. — član
Mrcina Maks, dipl. ing. — član

Komisija za popis gotovine, znamk in vrednostnih papirjev

Pirc Milena — predsednik
Železnik Marjana — član
Dremel Karli — član

Komisija za popis obveznosti in terjatev:

Kožar Milan — predsednik
Feguš Andrej — član
Vizler Majda — član

Komisija za popis osnovnih sredstev:

Čičič Risto — predsednik
Udovc Mitja — član
Matekelj Viktorija — član

Komisija za popis inventarja v DSSS:

Kobal Mili — predsednik
Rižner Jasna — član
Perpar Erna — član

Komisija za preračunavanje pomožnega materiala:

Logar Slavica — predsednik
Oplotnik Vikica — član
Jager Greta — član
Godicelj Nada — član
Glede na obseg dela se odobri potrebno število nadur.

Komisija za preračunavanje gotovih izdelkov:

Jazbinšek Olga — predsednik
Zalaznik Inge — član
Hudina Marija — član
Glede na obseg dela se odobri potrebno število nadur.

Komisija za popis zalog prehrabnih izdelkov in drobnega inventarja v splošno kadrovskega sektorju — menza in počitniški domovi:

Premec Ana — predsednik
Brečko Mari — član
Brajer Slavi — član

Komisija za popis kartonske embalaže:

Lipar Anton — predsednik
Kostanjšek Marija — član
Tržan Franc — član
Kirn Lidija — član

2. Centralna inventurna komisija pripravi načrt oziroma program dela kot to določajo 7. do 14. člen Pravilnika o popisu — inventuri.

3. V skladu s 43. členom Pravilnika o popisu — inventuri, centralna inventurna komisija posreduje DS delovne organizacije in DS TOZD in DSSS naslednje:

— elaborat o popisu — inventuri s priloženimi zapisniki svojih sej,

— predloge sklepov o tem kako naj bodo ugotovljene razlike likvidirane,

— v skladu s 44. členom Pravilnika o popisu — inventuri delavski sveti TOZD in DSSS sprejmejo sklepe, da TOZD v svojem knjigovodstvu opravijo ustrezna knjiženja glede na ugotovljene razlike.

4. Imenovani člani popisnih komisij na nivoju DO in TOZD oz. DSSS naj smatrajo kot delovno obveznost delo v popisnih komisijah.

5. Odbor za poslovno politiko pooblašča centralno inventurno komisijo, da lahko samo v primeru boleznih ugotovi pritožbam posameznih članov popisnih komisij, da se izvršijo zamenjave.

SKLEP

Posamezni delavski sveti TOZD pa so dolžni, da v mesecu oktobru imenujejo člane inventurnih komisij:

TOZD — 1 Ročna in polavtomatska predelava steklene mase imenuje člane v naslednje komisije:

— Komisija za popis surovin — 3 člani;

— Komisija za popis nedovršene proizvodnje — 5 članov;

— Komisija za popis drobnega inventarja v obratu — 3 člani;

— Komisija za popis drobnega inventarja v brusilnici — 3 člani;

— Komisija za popis steklarskega orodja in modelov — 4 člani;

— Komisija za popis gotovih izdelkov v skladišču — 3 člani.

TOZD — 2 Avtomatska predelava steklene mase imenuje člane v naslednje komisije:

— Komisija za popis nedovršene proizvodnje — 3 člani;

— Komisija za popis drobnega inventarja — 3 člani;

— Komisija za popis orodja in modelov — 3 člani;

— Komisija za popis gotovih izdelkov v skladišču — 3 člani.

TOZD — 3 Dekorirna s satirnirno imenuje člane v naslednje komisije:

— Komisija za popis nedovršene proizvodnje — 3 člani;

— Komisija za popis drobnega inventarja — 3 člani.

TOZD — 4 Orodjarna s strugarsko cizelersko delavnico imenuje člane v naslednje komisije:

— Komisija za popis sive litine — 3 člani;

— Komisija za popis drobnega inventarja — 3 člani.

TOZD — 5 Energetika s ključavničarsko delavnico imenuje člane v naslednje komisije:

— Komisija za popis pomožnega materiala — 7 članov;

— Komisija za popis drobnega inventarja — 3 člani;

— Komisija za popis gasilskega orodja — 3 člani.

V zvezi s službenimi potovanji je bilo sklenjeno:

1. Odbori za gospodarstvo in planiranje v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti v prihodnje sklepajo o tem, kdo iz temeljne organizacije ali delovne skupnosti se bo udeležil predvidenih potovanj v inozemstvo.

2. V okviru razpoložljivih sredstev in na predlog tehnične konference se opravijo v letu 1980 še tri potovanja, ki so predvidena v planu potovanj za leto 1980, in sicer potovanje v Milano, Stuttgart in Essen.

Odbor je obravnaval tudi predlog organizacije dela v obratu prehrane — jedilnice.

Odbor za poslovno politiko je potrdil začasn predlog organizacije dela v obratu prehrane — jedilnice.

Glede predloga za opravljanje del in nalog »REDAR« v obratu jedilnice, se predlaga, da se izdela opis nalog in del ter se predloži v potrditev delavskim svetom temeljnih organizacij in delovne skupnosti.

Ponovno je bilo obravnavano tudi vprašanje vzdrževanja čistoče v delovni organizaciji.

Tovariš Aleksej Us, dipl. ing., pomočnik direktorja za tehnična vprašanja, je bil zadolžen, da pripravi nov predlog o vzdrževanju čistoče v tovarni in ga predloži odboru.

Predsednik odbora:
Alojz Marcen

SODELOVANJE Z MLADIMI IZ DELOVNIH ORGANIZACIJ

Mladinci naše šole smo se sestali z mladimi iz Steklarne in Tovarne kemičnih izdelkov. Sekretar OK ZSMS tov. Jože Gole nam je v uvodnem govoru predstavil naše goste.

Pogovor je kmalu stekel, le da smo sprva učenci bolj poslušali, kot pa spraševali. Pogovarjali smo se o dolžnostih mladincev v delovni organizaciji, o njihovem družabnem življenju in rekreaciji ter o pomenu OO ZSMS pri uvajanju mladih delavcev v delo.

Vsakega mladince ob prihodu v delovno organizacijo starejši delavci, ki že dalj časa opravljajo določene delovne naloge, naprej seznanijo z opravili, nalogami in obveznostmi.

Zanimalo nas je, kako si starejši delavci ustvarjajo mnenje o mladem delvcu, ali delajo razlike med začetnikom in starejšim delavcem.

Vtis pri sodelavcih si ustvarja mladinec sam. Če bo vestno in natančno opravljal delo, ga bodo sodelavci rade volje sprejeli medse kot sebi enakega.

Če pa bo mladinec malomarno opravljal delo in se ne bo zavedal svojih obveznosti, niti pričakovali ne more, da ga bodo hvalili in mislili o njem samo najbolje. Sam se bo moral potruditi in pri ostalih narediti dober vtis.

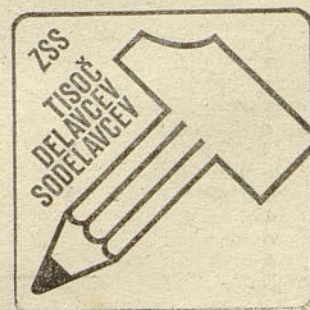
Mladi delavec pa bi moral biti aktiven tudi v mladinski organizaciji. Na azlost pa je informira-

nje in obveščanje mladincev v delovnih organizacijah slabo razvito. Mladinci o napovedani akciji zvedo po telefonu ali na plakatih, ki pa jih marsikdo sprejeda.

Kadar je informiranje dobro, so tudi akcije uspešnejše. Dvakrat tedensko imajo delavci za svojo rekreacijo prosto telovadnico in bazen, kjer lahko preživljajo svoj prosti čas. Enkrat na leto organizirajo športne igre, kjer se pomenijo o raznih športnih zvrsteh.

Po enournem pogovoru smo zaključili in si bili etnotni v tem, da se kmalu spet vidimo in pogovorimo o marsikaterih še nerešenih stvareh. Tema našega naslednjega sestanka bo predstavitev poklicev, saj se mladi pogostokrat odločajo za poklice, ki jih niti dodobra ne poznajo.

Darja Hočevar, 8 d
Literano novinarski krožek
OŠ heroja Rajka

KAJ PA DISCIPLINA?

Pogovarjali smo se s tajnikom centralne disciplinske komisije Francem Vidovičem

Več kot leto je že od tega, odkar v naši delovni organizaciji deluje centralna disciplinska komisija, ki jo sestavljajo delegati posameznih TOZD, DSSS in zunanji predstavniki, ki jih je imenoval zbor združenega dela občinske skupščine.

Funkcijo predsednika te komisije je v 1. mandatni dobi opraviljak Doko Bradašević, sedaj pa je predsednik Adolf Srenk.

Zbrani podatki v tabeli kažejo, da je disciplinska komisija v obdobju od 6. junija 1979 do konca avgusta letos imela kar dosti dela. Skupno je bilo izrečenih 242 ukrepov, med katerimi prevladuje javni opomin (v 71 primerih) in odmerjena pavšalna odškodnina (v 84 primerih). Poleg tega je bilo izrečenih še 51 opominov, v 20 primerih gre za prenehanje delovnega razmerja, za 16 delavcev pa je bila določena prerazporeditev na druga dela in naloge.

Nekaj več, v ilustracijo vseh teh števil in stanja na tem področju, smo zvedeli še iz razgovora s tajnikom komisije Francem Vidovičem:

Kakšno razliko je po dobrem letu delovanja centralne disciplinske komisije mogoče ugotoviti v primerjavi s prejšnjim načinom dela po posameznih TOZD in DSSS?

Sedaj imamo enotno evidenco na področju kršitev v celotni delovni organizaciji, kar omogoča boljši pregled. Uvedli smo kartoteko kršitev. Kriteriji za odločanje v posameznih primerih kršitev so zdaj enotnejši, lahko rečemo, da gre za doslednejše izvajanje, ker delo ni razbito na šest različnih komisij po TOZD in DSSS.

Kakšen pomen lahko pripisujete zunanjim članom komisije?

To so imenovani delegati zbora združenega dela občinske skupščine. Na vsakem zasedanju komisije morata biti najmanj dva prisotna. Mislim, da to na odločitve komisije vpliva v pozitivnem smislu, na ta način se v samem delu prepreči tako imenovana familiarnost in pristranskost.

Kateri prekrški med tistimi, ki jih obravnavate, prevladujejo? Do katerih kršitev pa je komisija najstrožja?

Še vedno so na prvem mestu pojavov kršitev, ki jih obravnavamo, neopravičeni izostanki. Najstrožje pa se ukrepa, kadar gre za pretepe ali pa malomaren odnos do dela, kar ima za posledico večjo materialno škodo.

Kdaj komisija izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja?

Ponavadi to stori, ko gre za fizična obračunavanja, neopravičene izostanke nad 5 dni, v primerih, ko delavec s svojim delovanjem ogroža okolje in sodelavce oziroma povzroča s svojim delom večjo materialno škodo, ali ko se stopnjujejo ostali, že izrečeni prekrški.

Kako ukrepa komisija v primeru, da je delavec alkoholik?

Ce to še ni bilo storjeno, se mu ponudi zdravljenje zaradi alkoholizma. Če to pismeno odbije, disciplinska komisija obravnava njegov primer in ugotavlja njegovo odgovornost v skladu z mnenjem organizacije sindikata in z določili pravilnika ter seveda teže prekrška.

In kako pri teh delavcih ukrepa, če gre za težje kršitve?

Zgodi se, da se v takih primerih poslužujemo tudi pogojnih kazni, vendar tudi to največkrat ni rešitev za takega delavca, da ne bi v času trajanja pogojne kazni storil nov prekršek. Tega se komisija tudi zaveda.

Ali se zgodi, da je sprožen disciplinski postopek tudi proti izmenskemu vodji ali drugem nadrejenem?

Da, tudi takšne primere poznamo. V enem primeru je vzrok prijave prekoračitev pooblastil, kar se je zgodilo v DSSS, ali pa gre za nevestno opravljanje svojega dela.

Kdo podaja prijave za uvedbo disciplinskega postopka?

Prijavo za uvedbo disciplinskega postopka poda neposredni odgovorni vodja, prijavo na disciplinsko komisijo pa vodja TOZD. Istočasno prejme prijavo o uvedbi postopka odgovorni delavec in izvršni odbor pristojne osnovne organizacije sindikata.

Kaj pa primeri, ki bi jih lahko rešili brez posredovanja disciplinske komisije?

Ugotavljamo, da je tudi takih primerov precej. V glavnem pa so povezani s premajhnim ali nezadostnim poznavanjem pravilni-

ka o delovnih razmerjih, posebno pa področja koriščenja dopustov: rednega, izredno plačanega ali neplačanega. Odločitve nadrejenih do delavcev bi morale biti v takih primerih jasne, ne pa dvomljive, da delavec še sam ne ve, kaj naj stori.

Katera so tista vprašanja in problemi, ki sicer ne pridejo na dnevni red komisije, pa bi bili kljub temu potrebni obravnave?

Komisija opaza, da je delavec prijavljen za prekršek, čeprav je za to odgovoren in je dejanski povzročitelj prekrška nekdo drug. Za primer naj navedem vnašanje alkoholnih pijač v tovarno. Pred odgovornost se postavlja samo tistega, ki so ga pri dejanju samem zasačili, ne pa tudi neposredno odgovornega. Podoben primer je tudi, ko gre za prepire. Zgodi se, da neka oseba prepri povzroči, na disciplinsko komisijo pa je prijavljen čisto slučajen udeleženec tega prepira.

Moti pa tudi to, da delovna sredina največkrat zaznava določene prekrške, ampak je do njih popolnoma brezbrizna.

Nekatere družbene norme smo poenostavili, da se zgodi, da mirno pustimo sodelavca, da se neodgovorno obnaša do delovnih sredstev, izdelkov in podobno. Redki so tisti, ki takega neodgovorneža opozorijo, ali pa mu tako ravnanje preprečijo. Premalo se zavedajo in pozabljajo, da taki neodgovorni delavci uničujejo in ogrožajo delovne rezultate in sadove dela nas vseh, kvarijo sredstva, ki so naša družbena lastnina in nedovoljeno jemljejo stvari, ki so od nas vseh.

Delavski sveti TOZD in DSSS so razpravljali o dopolnitvi pravilnika o varstvu pri delu glede postopka ugotavljanja vinjenosti s pomočjo alkokotestov. Kaj pomeni ta dopolnitev s stališča vaše komisije?

To je pogoj za zagotavljanje varnega dela in za upoštevanje pravilnika o varstvu pri delu, prav tako pa tudi osnova za lažje ugotavljanje odgovornosti.

Kakšne pomanjkljivosti opaža komisija pri svojem delu?

V glavnem gre s tem v zvezi za pomanjkljivo izpolnjene prijave, brez materialnih dokazov. Nekateri izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata ne obravnava kršiteljev ali pa to ne stori pravočasno. Dosti pa je tudi primerov, ki bi jih lahko rešili brez posredovanja disciplinske komisije, že s pravilnim ukrepanjem nadrejenih.

Kako je občutiti udeležbo posameznih članov komisije pri sprejemanju odločitev?

Komisijo lahko ocenim kot enotno, saj so bili do danes vsi sklepi sprejeti večinsko. Vsi člani komisije dobro poznajo določila pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti.

Kakšna je aktivnost osnovne organizacije sindikata pri zaščiti interesov delavca?

Najbolj dosledno odigrava to vlogo organizacija sindikata TOZD 1 — ročna in polavtomatska predelava steklene mase in DSSS — delovna skupnost skupnih služb. Ti dve OOS vseskozi

spremljata delo disciplinske komisije, podajata svoje mnenje, sindikat je tudi seznanjen z odločitvami disciplinske komisije.

Eden od ukrepov za prekršek je pri nas tudi pavšalna odškodnina. Kakšen namen ima? Kako prizadeti delavci reagirajo pri odmeri te odškodnine?

Na pobudo osnovnih organizacij sindikata in zborov delavcev v TOZD in DSSS so bila v interne akte vnešena tudi določila, ki opredeljujejo plačilo pavšalne odškodnine za neopravičene izostanke. Ta ukrep naj bi torej prispeval k zmanjšanju neopravičenih izostankov. Disciplinska komisija pa po sedanjih podatkih ugotavlja, da tudi to ni tisti ukrep, ki bi preprečil neopravičeno izostajanje. Primer je samo zadnja seja komisije, kjer smo obravnavali 35 primerov kršitev delovnih obveznosti samo zaradi neopravičenih izostankov. To dokazuje, da tudi ta ukrep ni dosegel svojega namena. Sredstva od pavšalnih odškodnin se stekajo v poslovni sklad posameznih TOZD. Pri odmeri pavšalne odškodnine je prišlo do protestiranja le v enem primeru (a ne nekvalificiranega delavca), ki je bil mnenja, da mu kradem, da odmera kazni ni poštena itd.

Kako je s spoštovanjem določila, po katerem mora delavec plačati določena denarna sredstva, če želi po lastni želji prekiniti delovno razmerje?

Delavci TOZD in DSSS so se na zborih delavcev in v OOS opredelili takole: delavec, ki želi po lastni želji prekiniti delovno razmerje v TOZD in jo tudi zapusti pred iztekom roka, ki je določen v pravilniku o delovnih razmerjih (odpovedni rok), je dolžan za vsak mesec predčasnega odhoda plačati odškodnino v višini 2.000 din. To pristojnost imajo odbori za razmerja iz združenega dela in kadre, vendar tega določila do danes še niso uveljavljali.

Kaj pa določajo naši interni akti v primeru prekinitve delovnega razmerja v ostalih primerih?

Delavec, ki je storil težjo kršitev delovne obveznosti in je bil izključen iz DO ali pa je samovoljno zapustil katerokoli temeljno organizacijo v okviru DO, nima več možnosti za zaposlitev v Steklarni Hrastnik za dobo dveh let.

Delavci pa, ki prekinje delovno razmerje sporazumno, lahko glede na potrebe TOZD ponovno sklenejo delovno razmerje v okviru katerekoli TOZD ali DSSS v okviru DO.

Tu je torej nanizanih nekaj misli in izkušenj. Preostane nam, da se nad tem nekoliko zamislimo in tudi kaj storimo: kot nadrejeni, če to smo, kot člani samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij in nenazadnje tudi kot posamezniki. Z osebno zavzetostjo in občutkom za tisto prav in narobe vseh nas, bi bilo lahko tudi marsikaj drugače.

Jasna Rižner
Podatke zbrala:
Vera Habjan

PRUGLED IZREČENIH UKREPOV OD 6. 6. 1979 DO 27. 8. 1980

Izrečeni ukrep	TOZD					DSSS	Skupaj
	1	2	3	4	5		
1. Opomin	18	26	—	5	1	1	51
2. Javni opomin	44	21	1	2	2	1	71
3. Prerazporeditev na druga dela oz. naloge	9	4	1	—	—	2	16
4. Pavšalna odškodnina	49	26	—	6	3	—	84
5. Prenehanje delovnega razmerja	9	8	—	—	2	1	20
SKUPAJ	129	85	2	13	8	5	242

Prizadevanja za napredek v TOZD 4

KAKO NAPREJ ZA USPEŠNO PREMAGOVANJE TEŽAV PRI OSKRBI PROIZVODNJE Z ORODJEM IN REZERVNI MI DELI

Ze v septembru leta 1978 smo izdelali v naši delovni organizaciji Razvojno sanacijski program za TOZD 4 Orodjarna s strugarško cizlersko delavnico, v katerem smo predvideli nabavo domače in tuje opreme za odpravo ozkih grl v proizvodnji.

nacijskega programa smo dali vlogo za kredit na sklad skupnih rezerv SRS, ki nam je bil odobren v višini 4.000.000 din.

Najprej smo rešili nabavo NC koordinatnega rezkalnega stroja. S Prvomajsko Zagreb, ki je uvoznik vzhodno nemških strojev

Tu pa se je zataknilo. Ravno v tem času, to je druga polovica v letu 1979, je prišlo do restrikcije uvoza, pri čemer je prišlo do prepovedi uvoza vse opreme, razen opreme posebnega družbenega pomena.

Vseeno bi lahko kupili elektroerozijski stroj zahodnonemške firme Ingersol, ki je na LB uvoznem režimu, dva brusilna stroja iz tovarne strojev Kikinda ter kalilnice. Do nakupa teh strojev pa ni prišlo ravno zaradi stružnega avtomata, kot sem že prej omenil, da ta pogojuje sprostitve več strugarjev, ki bi jih prekvalificirali na nova delovna mesta, ostali pa bi izdelovali namesto sedaj orodja za IS stroje, rezervne dele za te stroje. Prav tako imamo nekaj problema glede dela z NC rezkalnim strojem. Tudi ta stroj sovpada v celotni sanacijski program in je povezan predvsem za izdelavo zahtevnejših rezervnih delov. Z izpadom nakupa ostalih strojev se je celotni sistem dela porušil, tako da na tem stroju zapolnjujemo proste kapacitete z delom od zunaj.

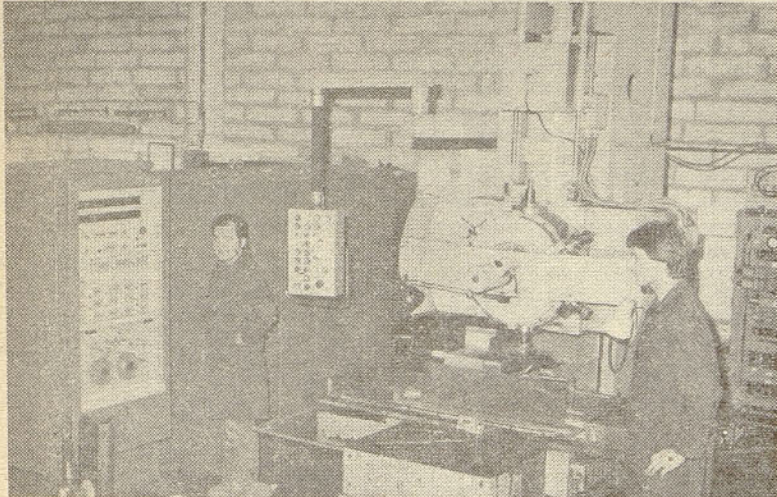
Dobro sodelovanje smo razvili z »Donit« Medvode tozd Tesnila Trebnje. Za njih izdelujemo zahtevnejša rezilna orodja za tesnila. Ta tesnila so za vsa osebna vozila v SFRJ, navzven pa za vozila Lada in Škoda.

finicija tega sistema je, da lahko stroj pri enem samem vpetju avtomatično, brez prestavljanja obdelovanca izvrši veliko različnih operacij in lahko izdelek dokončno obdela. V pomoč mu je avtomatični menjalec orodja.

NC ali numerično krmiljenje je osnova, na kateri je zgrajen sistem obdelave zato, ker lahko zelo veliko, število operacij programiramo in zapišemo na trak. Enostavno povedano, iz načrta oziroma tehnične risbe programer izpiše mere prek pisalnega stroja na luknjalni trak. Na tem luknjalnem traku so izpisane faze dela. Trak se nato vstavi v elektronski del stroja, ki se imenuje čitalnik. Pri zagonu traka se nato prek vezja in hidravličnega sistema prenašajo komande na stroj.

Na tem principu so stroji razdeljeni po vrstah obdelave, in sicer: stružnice, rezkalni stroji, vrtni stroji, brusilni stroji, stiskalnice, stroji za plamensko rezanje pločevine itd. S predvidenim nakupom NC stružnice naj kot primer povem, da je čas obdelave za 1 kos penicilin klešč na klasični stružnici 80 minut, NC stružnica pa to delo opravi v petih minutah. Primer za rezkalni stroj:

Rezkanje modela za Thomy kozarec 1893 — 500 g na klasičnem

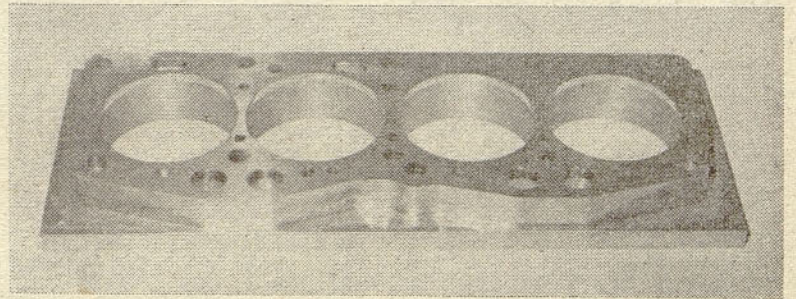
Rezkalni NC stroj pomeni s stališča modernizacije orodjarne precejšnjo pridobitev

Sanacijski program TOZD 4 je bil del sanacijskega programa delovne organizacije, nastal pa je kot posledica slabih poslovnih rezultatov v letu 1976.

Z razširitvijo dejavnosti v TOZD 4 smo hoteli trajno rešiti problem pomanjkanja orodja v proizvodnji, istočasno pa preiti na izdelovanje rezervnih delov za avtomatske stroje. V ta namen smo planirali nakup elektroerozijskega stroja za izdelavo desnov, stružnega avtomata za izdelavo vseh polizdelkov orodij za IS stroje, kalilnice, dveh brusilnih strojev, nekaj pnevmatskih vpenjalnih glav in NC koordinatni rezkalni stroj. Načrti so bili lepi, toda nastali so problemi, ki niso rešeni še do danes. Problem je bil v pridobitvi uvoznih dovoljenj. Takoj po sprejetju sa-

firmе WMW, smo rešili prvi problem. Naslednja akcija je bila nakup stružnega avtomata. Ta visokoproduktivni stroj naj bi obdeloval vsa orodja za IS stroje do prve faze kot polizdelke. S tem delom pa bi sprostili delo 10 strugarjev, ti pa bi izdelovali oziroma stružili rezervne dele za stroje.

Ker tovrstnih strojev v Jugoslaviji ne proizvaja nihče, za kar smo dali javni razpis v Uradni list SFRJ, je dal glavni proizvajalec strojev v Jugoslaviji »Prvomajska« Zagreb pismeno soglasje za uvoz z dne 21. 2. 1979. Ker so bila sredstva za nakup zagotovljena kot tudi soglasje Prvomajske, smo dali še končno vlogo za odobritev uvoza na SISEOT SRS.

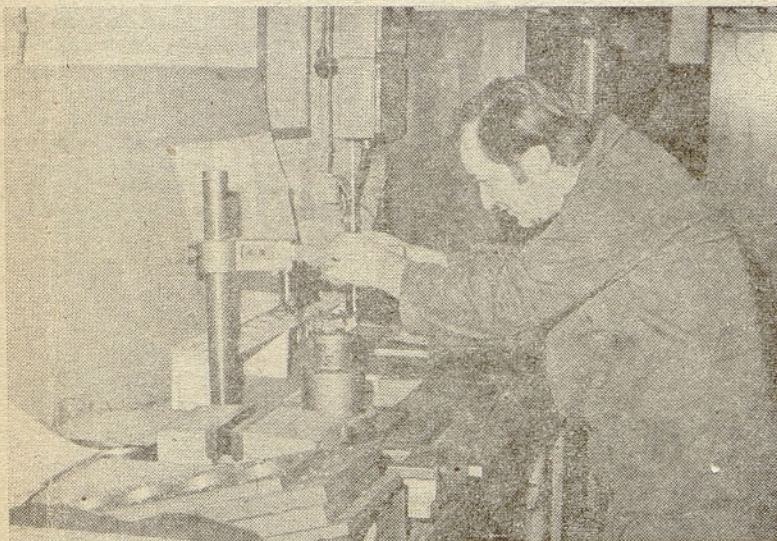
Naprava za izdelovanje tesnil, izdelana za zunanjega naročnika, ki je bila izdelana na novem stroju

Še nekaj besed o moderni računalniško NC tehnologiji:

Gospodarska moč bo v bodoče vedno bolj odvisna od bistveno hitrejšega prodora novih obdelovalnih tehnologij, integriranih obdelovalnih sistemov, krmiljenja proizvodnje z računalniki, ki bodo odločujoče vplivali na njihovo produktivnost. Eden takšnih strojev je naš NC rezkalni stroj. De-

stroju je 220 minut, isto delo pa opravimo na NC rezkalnem stroju v 39 minutah. Cena ure na klasičnem stroju je 167 din, na NC stroju pa 310 din. Največji učinek bomo dosegli z izdelavo rezervnih delov za steklarske avtomate, saj bo razlika v ceni še večja in s tem še rešitev uvoznega problema.

inž. Karl Dragar

Pri pripravi orodja za delo na rezkalnem NC stroju

Delo OO ZSMS na šoli heroja Rajka

Predsedstvo OO ZSMS na naši šoli se sestaja vsak ponedeljek predhodno uro. Naš mentor je tov. Irena Kavšek. Sodelujemo z

OO ZSMS na šoli PE Borisa Pusta. Naše sodelovanje je povezano tudi z OO ZSMS v Hrastniku. Organizirali smo tekmovanje v kvizu »Mladost v pesmi, besedi in spretnosti«. Iz vsake razredne skupnosti 8. razredov so tekmovali trije učenci. Načrtujemo pa tudi zbiralno akcijo steklenic, kajti na ta način bomo dobili nekaj denarja za zaključni izlet po Jugoslaviji.

Mojca Senegačnik
Literarno-novinarski krožek
OŠ heroja Rajka Hrastnik

AKCIJA NNNP 1980-81

V preteklem obdobju smo na različnih ravneh večkrat razpravljali v akciji NNNP 79 ter opozarjali pomen te akcije ter opozarjali na pomanjkljivosti, ki so se ob tem pokazale. V vsebinskem pogledu so jo delovni ljudje in občani v celoti sprejeli kot posebno obliko mobilizacije množic pri uresničevanju nalog s področja SLO in DS, zato se predlaga, da to postane stalna oblika aktivnosti na tem področju.

Prizor z zaključka akcije NNNP 1979 v krajevni skupnosti Spodnji del Hrastnik

Letošnja akcija bo potekala od 1. oktobra 1980 in vse do spomladi 1981, ko bodo v aprilu in maju izvedene planirane praktične aktivnosti s ciljem preverjanja usposobljenosti. V letošnji akciji sodelujeta tudi JLA in TO s svojim programom. Namen te akcije je predvsem, da pri gradnji celotnega varnostnega in obrambnega sistema naše družbe naredimo kvalitativni korak naprej. Ta cilj pa bomo uresničili, če se bodo v akcijo vključile vse družbenopolitične organizacije in pripravile množično sodelovanje delovnih ljudi pri reševanju problemov, pri usposabljanju in preverjanju usposobljenosti. Akcija mora prispevati tudi k uspešnemu reševanju aktualnih problemov na področju mobilizacije, družbene samozaščite, civilne zaščite ter predvsem k dopolnjevanju obrambnih in varnostnih načrtov.

ZAHVALA

Ob mojem odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD 1 — brusilnica in oddelku slikarstva za prelepa darila in izrečene besede, kar mi bo ostalo v trajen in prijeten spomin.

Zelim vam še veliko delovnih uspehov.

Štefka Milevšek

Težišče letošnjih akcij bo predvsem:

— na razvijanju in usposabljanju narodne zaščite kot najširše oblike organiziranja ljudi na področju SLO in DS;

— na usposabljanju najodgovornejših organov in vodstev za usklajevanje in vodenje SLO in DS;

— na učinkovitejšem in hitrejšem reševanju problemov ob mobilizaciji;

— na usposabljanju enot in štaba CZ in

— na dopolnjevanju in usklajevanju obrambnih načrtov.

V času akcije je potrebno posebno pozornost posvetiti politiki ekonomske stabilizacije in razvijanju samoupravnih družbeno-ekonomskih in političnih odnosov. Glede na širino akcije imajo v delovnih organizacijah najpomembnejšo vlogo OO ZSS, ki so odgovorne za planiranje, usmerjanje in koordiniranje usposabljanja v TOZD in v DSSS.

Zaradi usklajenosti poteka aktivnost v DO Steklarni je bil na predlog koordinacijskega odbora za SLO in DS na seji IOK OOS sprejet sklep, da se na nivoju delovne organizacije ustanovi delovno telo, sestavljeno iz predstavnikov sindikata z nalogo, da pripravi program aktivnosti, spremlja izvajanje ter da usklajuje program z dejavniki v KS in ostalih delovnih organizacijah.

V okviru programa smo v Steklarni že v oktobru pričeli z aktivnostmi, in sicer:

a) Komiteji za SLO so skupno s službo za SLO preglédali in uskladili obrambne načrte ter dopolnili varnostne ocene.

b) Pod geslom »Vsi na vojno razporeditev« so komiteji za SLO pričeli s posebnimi obvestili seznanjati vse odrejene z njihovimi zadolžitvami.

c) Izdelan je bil srednjeročni plan sredstev za potrebe in uresničevanje obrambnih priprav in družbene samozaščite v delovni organizaciji.

d) S področja družbene samozaščite so bili storjeni prvi koraki v cilju čuvanja družbenega premoženja, izboljšanju odnosa do dela ter boljšim varnostnim razmeram v delovni organizaciji.

Posebno kvaliteto v akciji NNNP 80 bomo dosegli s pristočno udeležbo vseh subjektov, kajti le tako bomo dokazali mobilizacijsko moč akcije ter visoko raven idejnopolitične zavesti nas vseh, našo pripravljenost in odločnost, da branimo in obranimo domovino ter da pomagamo drug drugemu v nesreči. V tem pa bomo boljše uspeli, če bomo že sedaj povečali svoja prizadevanja, sredstva in čas za obrambno, zaščitno in samozaščitno usposobljenost. Naša zavzetost, disciplina in dobra organiziranost se mora kazati še posebno na področju družbene samozaščite pri odpravljanju negativnih pojavov, kot so kraje družbenega premoženja, sovražno delovanje, slab odnos do dela, pijančevanje, primeri sabotaž itd. Z odpravljanjem teh pojavov pa bomo prispevali k boljšim varnostnim razmeram v delovni organizaciji in dali prispevek k ekonomski stabilizaciji.

Drago Kreže

ČE BI SE ZGODILO...

OBVESTILO DELAVCEM STEKLARNE HRASTNIK IN KRAJANOM KS SPODNJI DEL HRASTNIK

Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik izdeluje poleg ostalega tudi klor, ki je strupen in življenjsko nevaren. Tovarna je izvedla vrsto varnostnih ukrepov in uvedla posebne predpise o delovanju klornih naprav. Kljub temu pa obstaja možnost nekontrolirane izpustitve klora.

Pri manjši sprostitvi klora je nevarnost le internega značaja in se alarmira le delavce TKI. Ob vsaki večji sprostitvi klora pa že obstaja nevarnost za prebivalce celotnega Hrastnika. V tem primeru se daje alarmni znak s parno sireno v TKI, in sicer 5-MINUTNI ZAVIJAJOČI ZNAK, za prenehanje nevarnosti pa enakomerni zvočni znak in trajanju 30 sekund. V tem primeru je nujna evakuacija delavcev v TKI in Steklarni, kot tudi ostalih prebivalcev Hrastnika.

Postopek za delavce v steklarni

V primeru 2. in 3. nevarnostne stopnje sprostitve klora morajo vsi delavci Steklarne zapustiti svoja delovna mesta in se umakniti v višje predele, v smeri Kovka in Drage. Na delovnih mestih ostanejo le delavci, ki so potrebni v procesu proizvodnje, da ne pride do okvar na napravah. To so vsi dežurni, strojniki v kotlovnici in kisikarni, topilničar in glavni vratar ter ostali, ki jih določijo vodstva TOZD. Vsi morajo biti opremljeni z zaščitnimi maskami.

Da bi umik kar najhitreje in organizirano potekal, se za posamezne oddelke določajo naslednji izhodi in smeri umika:

1. Skladišče gotovih izdelkov — nakladalna rampa, smer Kovk

— delavci v skladišču gotovih izdelkov,
— delavci zunanega obrata
— delavci TOZD 3 — dekorirnica s satinirnico
— delavci skladišča kartonov
— delavci pri pripravi modelov (kiko delavnica)
— delavci skladišča modelov za TOZD 2

2. Spodnje podpečje pri zmesarni — industrijski tir — smer Kovk

— delavci na A, B in F banji
— delavci na elektro in lončeni peči
— delavci brusilnice
— delavci zmesarne
— delavci skladišča pomožnega materiala

3. Glavni izhod — smer Draga
— delavci kontrole TOZD 1
— delavci TOZD 4 — orodjarina s strgarsko-cizelersko delavnico

— delavci TOZD 5 — energitika s ključavničarsko delavnico
— delavci v kopalnici

4. Severni izhod — smer Draga
— delavci TOZD 2 — avtomatska predelava steklene mase
— delavci v upravni zgradbi
— delavci v razvojnem oddelku

Postopek za prebivalce KS Spodnji del Hrastnik

V primeru izpustitve klora se morajo vsi prebivalci umakniti v višje predele in sicer tisti, ki so na desni strani Bobna proti Kovku, tisti, ki pa so na levi strani, pa proti Dragi. Prebivalci naselja za Savo se umikajo proti Krnicam, prebivalci Podkrajja — novo naselje, v smeri proti Kumu, prebivalci Frtice pa proti Kovku.

Postopek pri umiku

V primeru izpustitve klora se ne smete zadrževati v nižje ležečih predelih in prostorih. Umakniti se morate vedno proti smeri vetra, kar je seveda odvisno od lokacije sprostitve klora in od trenutnega položaja posameznika. Zelo nevarno je umikanje ob koritu potoka Bobna ali strugi reke Save. Pri umiku je priporočljivo, da si zakrijete nos in usta s kosom tkanine, ki mora biti čim bolj vlažna.

V času nevarnosti zaprite okna in vrata, ob vrnitvi pa stanovanje dobro prezračite. Koncentracija klora v zraku bo nenehno pod kontrolo in se bo o tem obveščalo prebivalstvo. Ko bo količina padla pod 2 mg/m³ po JUS, se bo stanje pričelo normalizirati. Na cesti bodo v primeru nekontrolirane sprostitve klora postavljene table: »Klor, smrtno nevarno!«, prehod takih področij pa je življenjsko nevaren.

Po možnosti, posebno v nočnem času, opozorite na nevarnost svoje neposredne sosede.

Prebivalcem, ki kažejo znake zastupitve, je potrebno takoj pomagati in jim nuditi prvo pomoč ter poskrbeti za najhitrejši prevoz v zdravstveni dom, kjer bo formiran štab za reševanje.

NE POZABITE

Drage sodelavke in sodelavci. Naj vas spomnimo, da akcija za pridobitev novih dopisnikov v naše glasilo, ki jo imenujemo TISOČ DELAVCEV — SODELAVCEV, še vedno teče. Znova vas vabimo k sodelovanju, da tudi vi primete za pero in se pridružite skupini novih dopisnikov Steklarja.

Vsak prispevek, ki nam ga boste poslali bomo objavili in honorirali. Vaš članek pričakujemo do vsakega 25. dne v mesecu.

Vabimo vas k sodelovanju.

Urednik

Ob tednu varstva pred požari

Geslo tedna varstva pred požari v letu 1980 – gasilsko organizacijo v vsako krajevno skupnost in vsako večjo TOZD

Samoupravna interesna skupnost in občinska gasilska zveza Hrastnik sta pripravili program aktivnosti prostovoljnih gasilskih društev v tednu požarnega varstva.

Namen tedna varstva pred požari je opozoriti delovne ljudi in občane, posebno pa še mladino na nevarnost pred požari, na način zavarovanja ljudi in imetja pred požari.

ziral s pomočjo pristojnih dejavnikov gasilske enote krajevnih skupnosti: Savna peč-Krnice, Podkraj, Čeče, Marno, Brdce in Kovk ter v TOZD Sijaj, SGP, KOP in Jutranjka. Ugotovitev narekuje potrebo po takšni organiziranosti, ker je učinkovitost požarnega varstva odvisna od dobre organiziranosti požarnovarnostnih dejavnikov, njihove sposobnosti in opremljenosti. Gasil-

gasilska vaja na Steklarno, s sodelovanjem vseh društev in enote C. Z. Steklarne, v cilju čim uspešnejšega sodelovanja vseh enot v primeru morebitnega požara, ki zaradi ocene velike požarne ogroženosti posameznih objektov v Steklarni narekuje večjo skrb na področju požarnega varstva. Taka organizacijska oblika sodelovanja vseh društev obstaja že dalj časa, vendar zaradi vse večje uporabe in skladiščenja lahko vnetljivih tekočin, plinov in kartonske embalaže narekuje, da v delovnih organizacijah bolj odgovorno skrbimo za varnostne ukrepe.

Ob tej priliki je bil izvršen preizkus gašenja z novim penilnim sredstvom, ki je doslej pokazalo najboljše rezultate gašenja trdih goriv ali lahko vnetljivih tekočin. V gasilski dvorani pa je bil prikazan članom gasilskega društva film »splošna zaščita 80« – to je prikaz mednarodne razstave najsodobnejše opreme in gasilskega orodja za zašči-

to pred požari in drugimi elementarnimi nezgodami, ki je bila junija meseca v Hannoveru v ZR Nemčiji.

Teden požarnega varstva je bil tako končan. Pred gasilsko organizacijo stojijo nove naloge, ki si jih je zadala s svojim programom nadaljnje usmeritve samoupravnega razvoja požarnega varstva v Hrastniku. Tem nalogam pa bo lahko kos le, če bomo omogočili in skrbeli za nenehno izpolnjevanje splošnega znanja o požarni varnosti v vseh okoljih, povečali skrb nadaljnji sodobni tehnični opremljenosti (nabava ustrezne težke gasilske mehanizacije kot avtociisterna, kombinirani voz, lestev), nabava ustrezne zaščitne opreme reševalcev (ognja varne obleke in dihalni aparati) ter kemična sredstva, ki jih narekuje potreba v skladu z razvojem industrije in razvoj sodobnih urbanističnih naselij.

Predsednik skupščine
SIS požarnega varstva
Zoran Klemen

Prikaz gašenja z novim penilnim sredstvom

Požarna varnost kot pomembna sestavina splošne varnosti ljudi in premoženja, je dejavnik, ki močno vpliva na blagostanje v družbi in varnostno počutje med ljudmi. Požarno varstvo se prav tako vključuje v koncept SLO in DS, saj prek najrazličnejših oblik preventive, kakor tudi reševalne dejavnosti, prispeva pomemben delež h krepitvi obrambne sposobnosti naše skupnosti. Z ustanovitvijo samoupravnih interesnih skupnosti so bili ustvarjeni novi pogoji za organizirano in številnejše vključevanje delovnih ljudi in občanov gasilske organizacije.

Danes beležimo v Sloveniji 1383 prostovoljnih gasilskih društev kot najpomembnejše izvajalce požarnega varstva z 82.229 člani. V tednu požarnega varstva je bil v okviru programa dan poseben poudarek požarnovarnostnemu izobraževanju in usposabljanju, ne le članov gasilskih organizacij, temveč vseh delovnih ljudi in občanov v delovnih organizacijah, TOZD in krajevnih skupnostih, na propagandi, katere cilj je dvig požarnostne kulture med ljudmi. Po požarnovarnostnih komisijah so bili izvršeni preventivni pregledi stanja gasilskih domov, orodišč in opreme, pregled tovarniških, stanovanjskih in drugih objektov, kjer poteka vsakodnevno življenje. Opaža se, da mnogi ne skrbijo v zadostni meri za protipožarno preventivno dejavnost.

V smislu letošnjega gesla: »Gasilsko organizacijo v vsako krajevno skupnost« bo občinska gasilska zveza Hrastnik organi-

ziral s pomočjo pristojnih dejavnikov gasilske enote krajevnih skupnosti: Savna peč-Krnice, Podkraj, Čeče, Marno, Brdce in Kovk ter v TOZD Sijaj, SGP, KOP in Jutranjka. Ugotovitev narekuje potrebo po takšni organiziranosti, ker je učinkovitost požarnega varstva odvisna od dobre organiziranosti požarnovarnostnih dejavnikov, njihove sposobnosti in opremljenosti. Gasil-

gasilska društva opravljajo v krajevni skupnosti v OZD represivno in preventivno službo varstva pred požarom, skrbeti morajo za izboljšanje požarnovarnostne kulture delovnih ljudi, občanov in mladine. Opravljajo pa tudi druge reševalne naloge, posebno ob elementarnih nesrečah. V tednu požarnega varstva so bila na šoli narodnega heroja Rajka izvršena predavanja za šolsko mladino o požarni preventivi. Na stadionu pa so pionirjigasilci prikazali sošolcem praktično uporabo oziroma gašenje z ročnimi gasilnimi aparati in vodo. Ob zaključku tedna je bil na šoli nagradni razpis za najboljši spis na tematiko požarne varnosti kot spodbuda literarnim krožkom. Opaziti je bilo mnogo zanimanja med mladino in veliko pripravljenost sodelovanja pedagoškega kadra pri vključevanju mladine, zlasti v gasilske krožke na šoli. Za namen izobraževanja je občinska zveza sklenila nabaviti film na temo »Varstvo pred požari« in organizirala tekmovanja za gasilske simbole na šolah.

Prav tako je v tednu požarnega varstva organizirala v vseh društvi zveze, da so se le-ta vključila v izvajanje vseh aktivnosti, katere cilj je zagotoviti večjo požarno varnost ljudi in dosego večje osveščenosti delovnih ljudi in občanov z namenom, da ti v sistemu družbene samozagrite varujejo materialne dobrine in s tem sistem socialističnega samoupravljanja. Za ključek tedna varstva pred požari je bila izvedena sektorska

O požarih in požarni škodi

Kje in zakaj je gorelo v prvih šestih mesecih leta 1980?

V prvem polletju 1980 ugotavljamo pri 9,8% naraščanju požarov – tj. 781 proti 711 požarov v enakem obdobju lani – skokovit porast škode.

Izredno številni so bili v pomladanskem obdobju gozdni in travniški požari kot posledica neuresničevanja vseh sprejetih ukrepov. Pri požarih v OZD pa ugotavljamo povečanje škode, ki je glede na vrednost že preseгла celotno lansko škodo. Najhujši požari v tem času so bili:

2. januarja – asfaltna baza v Senožcah Cestnega podjetja Koper, vzrok nevdrževan dimnik, škoda 5.000.000 din;

17. januarja – tovarna sladkorja Ormož – obrat sušilnice, vzrok varjenje v hladilnici palet, okvara transportnega traku, škoda 1.000.000 din;

22. januarja – zdravstveni dom v Litiji – nova zgradba,kletni prostor, zgorel repromaterial, vzrok cigaretni ogorek, škoda 1.000.000 din;

26. januarja – stanovanjski blok v Trbovljah, Opekarska 37, pogorela so 3 stanovanja, vzrok otroška igra, škoda 1.000.000 din;

6. februarja – Mlinotest Ajdovščina, eksplozija, vzrok varilci, škoda 1.000.000 din;

7. februarja – skladišče izolacijskega materiala v bolnišnici Maribor, lastniki skladišča Termika Ljubljana, Elektro Maribor in IMP, vzrok ogrevanje z električno pečjo, zgorela lepila, škoda 2.500.000 din;

11. februarja – Novoles Novo mesto, lakirnica, vzrok okvara elektromotorja, škoda 1.000.000 din;

16. februarja – Krasmetal Sezana, skladišče reprodukcijskega materiala, vzrok verjetno odvržen cigaretni ogorek, škoda 2.000.000 din;

2. aprila – TVT Boris Kidrič Maribor, motorni vagon, vzrok namenjen požig, škoda 2.500.000 din;

10. aprila – Certus – TOZD Mehanične delavnice v Mariboru, mehanska delavnica, vzrok varilci, škoda 4.000.000 din;

10. aprila – gostilna Češnar v Cerkljah, pogorela oprema disko kluba, preiskava še traja, škoda 1.000.000 din;

14. maja – Komunalno podjetje Domažle, v celoti pogorel samski dom, vzrok kratek stik v elekt. napeljavi, škoda 1.000.000 din;

(Nadaljevanje na 12. strani)

MATERIALNA ŠKODA V DIN

	Skupaj	Družbeni sektor	Zasebni sektor	Inozemski sektor	Drugo
1979	35.125.418	22.058.018	13.067.400	—	—
1980	119.357.118	94.459.528	24.512.590	335.000	50.000
	339,8	428,3	87,6	—	—

ŠTEVILO POŽAROV

	Skupaj	Družbeni sektor	Zasebni sektor	Inozemski sektor	Drugo
1979	711	391	320	—	—
1980	781	430	347	3	1
	9,8	9,9	8,4	—	—

Mladi v teritorialni obrambi

Postati prostovoljec teritorialne obrambe je čast vsake mladinke in mladince

Kot že nekaj let nazaj je tudi letos Občinski štab za teritorialno obrambo Hrastnik organiziral vzgojo in urjenje mladincev-prostovoljcev. Tudi sama sem se odločila, da se priključim tem vrstam.

Prišel je tisti tako težko pričakovani dan. Težak nahrbtnik, novi obrazi starešin, uniforma, stroga vojaška povelja, red. Potem pa učenje, obilni obroki hrane, v odmoru poležavanje v senci in obvezna smotra.

Že prvi dan smo začeli z resnim delom. Vojska je vojska! Razdelili smo se v tri oddelke, odšli smo v gozd, kjer smo začeli spoznavati vso težo stražarske službe. »Na stražarskem mestu ne pijemo, ne kadimo ali jemmo, se ne pogovarjamo z mimoidočimi...« besede starešine se mi vsedajo v možgane. No, vajo smo uspešno preživeli — z nekaj odmori, seveda. Vrnili smo se v tabor.

Noč je bila hladna in jasna. Kdo bi spal! No, dekleta smo dolgo rejale, bile smo skoraj preglasne. Tudi sama nisem mogla zaspati. Čakala me je pomembna preizkušnja. Straža... »Boža, še šest minut imaš časa, zaslišim glas razvodnika straže. Hitro se oblečem in vzamem mojo novo,

zvesto tovarišico — puško.

Še v polsnu pridem do stražarnice. Oblečem težak, topel plašč, ki me skoraj uspava. Toda v hipu se zdramim. Tu stojim sama in varujem ves tabor kot pravi vojak. »Zdaj si Titov vojak, ki varuje mir, ne daj, da ga kdo skali...« mi udarja v ušesih. Štejem minute, ki se vlečejo, vlečejo. Zdani se. Zdaj že z lažjim srcem merim moje stražarsko mesto, pogledujem naokrog in sem pripravljena na »strel«.

Ena pomembnih nalog je za mano. Torej le ne bo tako hudo. Potem pa vstajanje, telovadba, zajtrk in odhod na vežbališče — zdi se mi, da to počnemo že tedne in mesece.

Popoldne. Vaja taktike. Tovariš inštruktor sicer ni bil preveč zadovoljen z našim znanjem, vendar so se pokazali določeni rezultati. Skoraj vsem iz našega oddelka so počile hlače, čeprav nekaj številka prevelike. Pred večerjo smo tako pridno vrteli šivanke... Prihodnje jutro moramo biti zopet brezhibno — vojaško urejeni.

Jutro. Sveže, sončno. Po zajtrku smo imeli najprej uro moralopolitične vzgoje, potem pa smo odšli na teren, kjer smo izvedli obrambo in napad. To smo posneli tudi za televizijo. Da bi izgledali čim bolj originalno, smo se tudi dobro zamaskirali. Tokrat smo prvič streljali s šolskimi naboji, zato smo malce trepetali. Vendar ni bilo žrtev.

Popoldne. Priprave na kres.

Večer. Izbrali so me za vodjo kulturnega programa. Resni del z recitacijami in petjem je uspel. Čakal nas je še šaljivi del. Stvar je uspela na celi črti, v zdušje je bilo enkratno. Ko je bila stvar pri kraju, se nikomur ni ljubilo v šotor, ampak naslednje jutro nas je čakalo še streljanje s pravimi naboji, zato smo kmalu zaspali.

Po kosilu smo začeli podirati tabor. Potem smo se napotili proti spomeniku Borisa Pusta, kjer nas je čakal najpomembnejši in zaključni del taborjenja.

Stojimo mirno v »stroju« in polni smo pričakovanj... Kot uročni ponavljamo besede zapri-sege. Ponosno gledamo v tovariše starešine in goste. Nato pa podpis, nagrada in čestitke — kot sanje, ampak to je resničnost.

O požarih in požarni škodi

(Nadaljevanje z 11. strani)

14. maja — Tekstilna tovarna Senožeče — zgorel elektromotor cisterne, vzrok trenje v pogonskih ležajih elektromotorja, škoda 1.000.000 din;

17. maja — Luka Koper, juta in kavčuk v skladišču, vzrok iskra z viličarja ali samovžig, škoda 1.000.000 din;

17. maja — Železarna Store, elektroplavž, eksplozija in požar, vzrok vdor vode v plavž, škoda 2.500.000 din;

18. maja — SGP Primorje v Lozah pri Senožečah, vzrok vžig bitumena zaradi izliva termičnega olja, škoda 5.000.000 din;

29. maja — Tovarna Utok Kamnik, vzrok neočiščen odesovalni sistemi, škoda 50.000.000 din;

2. junija — skladišče TO v Murski Soboti, vzrok varilci, škoda 40.000.000 din.

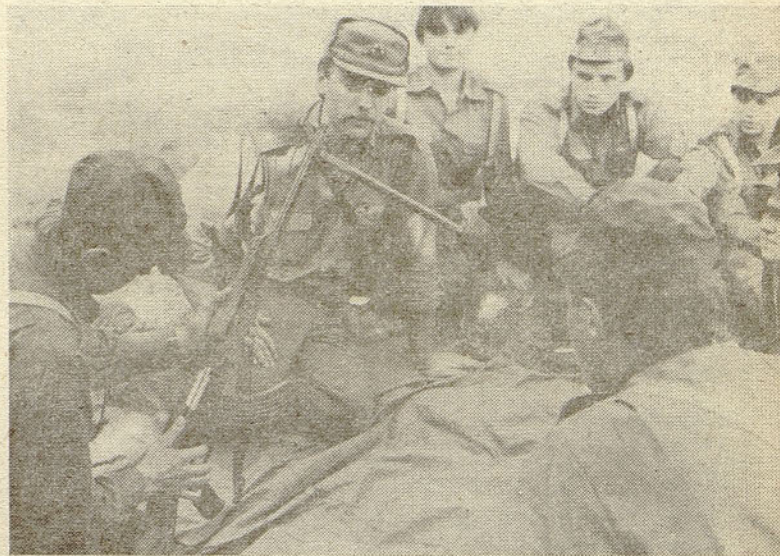
Število požarov in požarna škoda, zlasti še z upoštevanjem faktorja 7, že motijo normalno delo gospodarstva. Večina teh požarov je nastala zaradi neizpolnjevanja in neupoštevanja varnostnih in tehničnih navodil, malomarnega ali neresnega dela, v nekaj primerih pa tudi zaradi naklepnega ravnanja. Manjši del teh nesreč je posledica objektivnih razmer, vendar pa se je pozneje izkazalo, da sta bili tudi v teh primerih vzrok premajhna odgovornost in neresnost upravljalcev.

Glede na ugotovitve je nujno treba izboljšati delo na tem področju predvsem z vključevanjem vseh dejavnikov v akcijo za večje osveščanje delovnih ljudi in občanov tako, da bi le-ti v sistemu družbene samozaščite varovali materialno bogastvo in s tem sistem socialističnega samoupravljanja.

Da bi čim hitreje izboljšali sedanje stanje, je republiški sekretariat za notranje zadeve že dal iniciativo, naj vsi njegovi organi v sodelovanju z občinskimi in medobčinskimi požarnimi inšpekcijami spodbudijo sestanke odgovornih delavcev v TOZD, predstavnikov industrijskih gasilskih enot, prostovoljnih gasilskih društev in dimnikarske službe, da bi v okviru svojih nalog in pristojnosti opravili preglede vseh objektov, kjer zaradi delovnega procesa lahko pride do požara in da bi v delovnih organizacijah bolj odgovorno skrbeli za varnostne ukrepe, kadar uporabljajo delovna sredstva, ki ogrožajo požarno varnost ter česče in organizirano nadzorovali tehnično brezhibnost naprav za gašenje požarov in druge preventivne ukrepe.

Glavni republiški inšpektor Miran Babšek, dipl. inž.

Po Gasilskem vestniku, oktober 1980

Pomikamo se proti strelišču. Strah me je, ker se še nikoli nisem pri tem poslu kdo ve kako izkazal. Streljali smo z M 48 in polavtomatsko puško. Prvič sem streljala slabo, drugič pa sem se tako ujezila na samo sebe, da sem bila kar solidna.

V štirih dneh, kolikor je trajalo naše urjenje, smo postali Titovi vojaki in velika, enotna družina. Družina, ki ve, kaj hoče — ohraniti mir in enotno, združeno, neuvrščeno, socialistično Jugoslavijo. Jugoslavijo Tita in mladih, Jugoslavijo prihodnosti.

Boža Golouh

MORDA ŠE NE VESTE

Akcija TISOČ DELAVCEV — SODELAVCEV, ki teče od 1. maja do konca leta 1980 bo kmalu uresničila, pa verjetno tudi preseгла svoj namen. V Sloveniji se je v to akcijo dose-daj vključilo že 850 delavcev — sodelavcev, in sicer tako, da so napisali kakšen članek. Daleč pred vsemi prednjači občina Ljubljana-Siška, ki je pridobila 267 novih sodelavcev. Po uspehu pa ji sledijo tudi Lenart v Slovenskih Goricah, Novo mesto, Nova Gorica, Ilirska Bistrica, Velenje, Lendava in Murska Sobota.

Ne pozabite se tudi vi vključiti v akcijo! Razmislite — in napišite članek ter ga pošljite uredništvu Steklarja.

Dražje dimnikarske storitve

S 1. 11. 1980 se bodo v občini Hrastnik povečale cene dimnikarskim storitvam v povprečju za 20% na cene, ki so bile uveljavljene s sklepom izvršnega sveta Skupščine občine Hrastnik od 1. 7. 1979.

Tako je sklenil izvršni svet Skupščine občine Hrastnik na svoji 65. seji, dne 1. 10. 1980, ko je že drugi obravnaval predlog za povečanje cen dimnikarskim storitvam podjetja »Dimnikar« Hrastnik, s sedežem v Radečah.

Ob prvi obravnavi predloga je izvršni svet ugotovil, da predlog ni dovolj utemeljen, da manjkajo nekateri kazalci, ki bi dokazovali upravičenost predlagane podražitve. Izvršni svet je zato zahteval dodatne podatke in dodatno obrazložitev, ki jih je predlagatelj naknadno posredoval, na podlagi katerih je nato izvršni svet ugotovil, da je predlog utemeljen in dovolj obrazložen. Pri tem je ugotovil, da so bile dimnikarske storitve v občini Hrastnik nazadnje povečane v juliju 1979, med tem pa so se v glavnem povečali materialni stroški, pa tudi osebni in drugi izdatki DO.

Predlog za povečanje cen dimnikarskih storitev je podjetje »Dimnikar« Hrastnik pripravilo tudi na podlagi izdelanih normativov, ki jih je pripravil odbor za dimnikarsko dejavnost pri Gospodarski zbornici Slovenije in jih v letošnjem letu dostavil vsem dimnikarskim organizacijam na območju SR Slovenije zaradi poenotenja cen dimnikarskim storitvam. Dosedaj so bile namreč cene dimnikarskih storitev po občinah zelo različne, cene teh storitev pa so na našem območju med najnižjimi v SR Sloveniji, kar nadalje utemeljuje izdajo soglasja za povečanje cen v zgoraj navedenem odstotku.

SKLEP

o soglasju k cenam dimnikarskih storitev

1. Podjetju DIMNIKAR Hrastnik s sedežem v Radečah se daje soglasje k cenam dimnikarskih storitev od 1. 11. 1980 dalje.
Tarife za dimnikarske storitve so naslednje:
  1. Plezalni dimniki v zasebnih gospodinjstvih se zaračunavajo po dejanskem času.
  2. Plezalni dimniki v zavodih, gostišnih, menzah itd. se zaračunavajo po dejansko porabljenem času.
  3. Dimniki v zasebnih gospodinjstvih:
    - a) do 6 dimnikov v zgradbi 23,65 din
    - b) nad 6 dimnikov v zgradbi 19,70 din
    - c) shunt dimniki 31,50 din
    - d) priključki na shunt dimnike 25,50 din
    - e) od etažnih kotlov za centralno kurjavo v zgradbi do 2 stanov. 41,35 din
  4. Dimniki kurilnih naprav v zavodih, gost., menzah, pekarnah, centr. kur. naprav
    - a) do 6 etaž 59,10 din
    - b) nad 6 etaž 68,95 din
  5. Stedilniki v zavodih, gost. menzah itd.
    - a) mali stedilniki 59,10 din
    - b) srednji stedilniki 88,65 din
    - c) veliki stedilniki 108,35 din

6. Stedilniki v gospodinjstvih
  - a) s pečicami, kotlički, prenosni 39,40 din
7. Peči
  - a) kmečka krušna peč 39,40 din
  - b) parne pek. ali slašč. peč 98,50 din
  - c) z eno etažo ali pečico z več etažami ali pečicami 147,75 din
8. Kanali od centr. naprav, pekarn, slašč. in pod.
  - a) od 4 m dolžine 59,10 din
  - b) tekoči meter nad 4 m dolžine 15,75 din
  - c) dimne cevi v gospod. za tek. meter 9,85 din
9. Centralne kurilne naprave
  - a) do 50.000 kalorij 59,10 din
  - b) od 50.000 do 100.000 kalorij 98,50 din
  - c) od 100.000 do 150.000 kalorij 137,90 din
  - d) nad 150.000 kalorij po dejansko porabljenem času
  - e) na tekoče gorivo, ki se občasno čistijo po dejansko porabljenem času ali pogodbi
10. Kotli za pranje ali kuhanje živinske krme 17,70 din
11. Iztočnice, ki se čistijo več kot 1-krat letno, se zaračunavajo po dejansko porabljenem času
12. PPrezračevalne naprave Zračniki v prostorih, kjer se uporabljajo kurilne naprave (kuhinje, kopalnice, kurilnice) na trda, tekoča in plinska goriva:
  - v gospodinjstvu 36,90 din
  - v kurilnicah, gostinstvu, obrti, zavodih, ustanovah itd. 61,90 din
 Cene za merjenje dimnih plinov v Brigon-Bacharah aparati za peči in centralne kotle na tekoča goriva.
  13. Oljne peči do 7.500 kal. v gospodinjstvu (isparilni gorilniki) Merjenje sajavosti vteka, CO: pri 30°C (3-krat) najti najugodnejšo pozicijo.
    - Pogoji: Kurilna naprava mora delovati vsaj 1/2 ure meritve se izvajajo pri odprtini na dimni cevi tik za oljno pečjo 73,70 din
  14. Oljne peči nad 7.500 kal. v poslovnih prostorih (isparilni gorilnik) Enako kot pod točko 13 110,00 din
  15. Centralne ogrevalne naprave do 20.000 kal. v gospodinjstvu 148,50 din
  16. Centralne ogrevalne naprave do 40.000 kal.
    - v gospodinjstvu 185,00 din
    - ostali 246,40 din
  17. Centralne ogrevalne naprave do 500.000 kal. 369,70 din
  18. Centralne ogrevalne naprave nad 500.000 kal. 495,00 din
  19. Za posebno otežkočeno delo, kjer so posebni pogoji (težko dostopna merilna mesta, mesta nad 2 m od tal), se na postavke 15, 16, 17, 18 pribije 50% na gornje cene.
2. Dimnikarska organizacija lahko uporablja za zaračunavanje dimnikarskih storitev, ki niso navedene v I. točki cenika režijsko uro 118,00 din. Za dimnikarska dela, ki se opravljajo med 22. in 5. uro naslednjega dne, se sme zaračunati 50% pribitka k cenam po I. točki cenika, oz. na dejansko režijsko uro OZD. Če se dimnikarske storitve opravljajo iz kakršnegakoli razloga zunaj sedeža stalnega območja dimnikarske organizacije, se storitve obračunavajo po dejansko porabljenem času na osnovi režijske ure s pribitkom potnih stroškov.

Za dimnikarske storitve, ki jih mora dimnikar opraviti pod nenormalnimi ali težkimi delovnimi pogoji (vročina, plini in podobno) ali ob pogojih življenjske nevarnosti se zaračuna na ceno iz I. točke ali dejansko režijsko uro še 50% pribitka.

Dimnikarske storitve v industrijskih objektih, centralnih parnih kotlih, njih kanalih in dimnikih, novogradnjah in kotlovnica se zaračunavajo po medsebojnih dogovorih. DO sme zaračunavati za občasno kontrolo dimnikov in drugih kurilnih in dimnovodnih naprav do 50% od cene po I. točki.

Občasna kontrola dimnikov in drugih dimnovodnih naprav ter kurilnih naprav, ki se uporabljajo samo v času kurilne sezone, se izvajajo enkrat v času od 1. 6. do 30. 9.

Dimnikar je dolžan dati lastniku kurilnih in dimnovodnih naprav v

podpis kontrolno knjigo ali delovni nalog. Lastnik ali koristnik kurilnih in dimnovodnih naprav je dolžan dimnikarju podpisati kontrolno knjigo ali delovni nalog, če ni dovolil opravljati dimnikarske storitve.

Za neopravljene dimnikarske storitve po krivdi dimnikarja se ne sme zahtevati od stranke nikakršnega plačila, če pa dimnikar ni opravil uslug po krivdi stranke, je dolžna plačati po I. točki določene cene.

Ce stranke ob prvem obisku ni doma, pusti dimnikar stranki obvestilo, kdaj bo lahko ponovno opravil storitev.

Dimnikarska org. je dolžna plačniku dimnikarskih storitev izdati potrdilo o plačnem znesku, na katerem mora biti žig dimnikarske organizacije.

IZVRŠNI SVET
SKUPŠČINE OBČINE HRASTNIK

Pester program ob dnevu pionirjev

29. septembra, na dan pionirjev, so bile na naši šoli izvedene različne aktivnosti. Poleg konferenc pionirske organizacije, šolske skupnosti, šolskega športnega društva in KD Mladost smo sodelovali tudi v različnih aktivnostih s področja SLO in DS. Razredne skupnosti so dobile različne zadolžitve. Tretji in četrti razredi so se urili v orientaciji v naravi, spoznavali so skrivnosti kompasa. Peti in šesti razredi so izvedli pohod na Blate, kjer so jim pripadniki TO pripravili zasedo. Sedmi razredi so na pohodu k spomeniku v Čeče obujali spomine na NOB. Osmi razredi pa so se pomerili v streljanju s polavtomatsko puško ter si ogledali razne vrste orožja pod vodstvom pripadnikov TO. Vsi pa smo s seboj v šolo prinesli sveženj papirja, da bi se tako tudi pionirji in mladinci vključili v stabilizacijska prizadevanja šole.

Občinski štab TO je v sodelovanju s šolo pripravil in izvedel različne akcije na področju urjenja nas najmlajših za SLO in DS. Tako so nam na Blatih pripravili zasedo. Zanjjo ni prej vedel nihče, čeprav so nas opozorili, da je drugi del prazničnega dne posvečen pripravam na SLO. Med šestolci, ki so odšli pod vodstvom svojih razrednikov proti Blatam, sem bila tudi jaz. Spetoma smo se ustavili pri spominski plošči v koloniji. Nato nas je vodila pot po cesti proti Blatam. Veselo smo zapeli, se glasno pogovarjali, nekateri so skušali uiti skrbnim očem tovarišič, da bi »obirali« jabolka, čeprav se jim to ni v celoti posrečilo. Sredi našega razigranega živčava so nas presenetili streli. Kot smo pozneje ugotovili, sta zaropotali dve avtomatski puški. Zaslislali smo povelje: »V kritje!« ki pa skoraj ni bilo potrebno, saj je večina izmed nas že iskala čimboljše skrivališče. Ker vse skupaj le ni šlo zares, je bilo med nami seveda precej smeha. Posebno smo se smejali Urošu, ki je na vrat na nos štrbunknil v koruzo. Pripadnika TO sta nam nato razložila namen in sestavne dele avtomatske puške, tov. Kopšetova pa nam je razložila pomen zased, pripovedovala o u-

spešnosti zased med vojno, kako bi morali ravnati, če pademo v zasedo in podobno. Zatem smo si ogledali še bližnji bunker.

Na bližnjem travniku smo nato pojedli malico, se igrali družabne igre in se nato odpravili nazaj proti Hrastniku. Mislim, da je bil ta kratek izlet ne le pester in zabaven; temveč tudi poučen in koristen, kajti vsi smo se naučili veliko novega in prav bi bilo, če bi imeli več takih izletov.

MLADOST JE NOROST

Babica ali dedek ti včasih rečeta: »Mladost je norost!« Kaj misliš, je v tem tudi kaj resnice, ali je to samo izmišljena fraza?

Meni se zdi, da je to včasih res. Najtrdnejši dokaz za to je moda. Ta se menja kot aprilsko vreme: en dan so moderne zelo ozke hlače, srajce z BUBI ovratniki, moški površniki, naslednji dan pa imajo že skoraj vsi PANKI MO-DO: v pasu zelo široke ob gležnjih ozke hlače, moderne »kavbojke« (kariraste) srajce, široke in dolge odprte brezokavnike. Pa recite, da to ni noro?!? Mar bi imeli vsak svojo lastno modo in se oblačili, kakor bi bilo komu všeč. To pa je le ena izmed »muh« današnje mladine. Druga, ravno tako, morda še bolj pomembna »muha« je ples. Mislim, DISKO ples. Takšen disko klub oziroma hišo novih plesov, kakor bi ga lahko tudi imenovali, imamo tudi v Hrastniku.

Tam se zbere veliko mladine iz vsega Zasavja in ob zvokih glasbe si izmišljajo »nove« plesse. Kakšni pa so ti plesi, se boste vprašali? Moderni — miganje z zadnjico, z glavo in z boki, poskakovanje... skratka navadna telovadba. Tako vsi mislijo, da znajo »plesati«. In ko pridemo na plesne vaje ali na ples z »navadno« glasbo? Takrat pa ofrdimo in se razburjamo zakaj se moramo učiti »staromodne« plesé kot so angleški in dunajski valček, foxtrot, polka itd.

No, ali se vam ne zdi, da je mladost čista norost? Meni se.

Špela Ulaga

KINO PREDSTAVE V HRASTNIKU IN DOLU

Kino DELAVSKI DOM Hrastnik

V LABIRINTU NOČI, franc. krim (V glavni vlogi J. P. Belmondo.)

Predstave: sreda 19. 11. ob 17. in 19. uri, četrtek 20. 11. ob 19. uri.

BEDRCE ALI PERUTNIČKA, franc. komedija. (V glavni vlogi Louis de Funnes.)

Predstave: sobota 22. 11. ob 17. in 19. uri, nedelja 23. 11. ob 17. in 19. uri, ponedeljek 24. 11. ob 19. uri.

OLD FIREHAND, nemški western. (V glavni vlogi Pierre Brice.)

Predstave: sreda 26. 11. ob 17. in 19. uri, četrtek 27. 11. ob 19. uri.

PUSTOLOVŠČINE V DŽUNGLI, indijski pustolov. film. Matineja v soboto 29. 11. in nedeljo 30. 11. ob 10. uri.

PROSTOR V PEKLU, italijanski vojni film. (V glavni vlogi: Guy Madison, Monthly Greenwood, Helen Chanel.)

Predstavi: sobota 29. 11. ob 17. in 19. uri.

DRAGA MOJA IZA, slovenska drama. (V glavnih vlogah: Bert Sotlar, Radko Polič, Majda Grbac in drugi, režija Vojko Duletič.)

Predstavi: nedelja 30. 11. ob 17. in 19. uri.

OTROKOM NE DOVOLIMO OGLEDA FILMA!

PETORICA ŽIGOSANIH, italijanski vojni film. Predstavi: ponedeljek 1. 12. ob 17. in 19. uri.

DEKLE ZA SLOVO, ameriška komedija. (Igrajo: Martha Marston, Richard Dreyfus — Oscar 1978 za moško vlogo, zlati globus za žensko vlogo.)

Predstave: sreda 3. 12. ob 17. in 19. uri, četrtek 4. 12. ob 19. uri.

VOJAKI PODZEMLJA, ameriški akcijski film, režija Walter Hill, v glavni vlogi Michael Beck — FEST 80.

Predstave: sobota 6. 12. ob 17. in 19. uri, nedelja 7. 12. ob 17. in 19. uri, ponedeljek 8. 12. ob 19. uri.

UGRABITEV, angleška kriminalka (igrata Stacey Keach, Carol White).

Predstave: sreda 10. 12. ob 17. in 19. uri, četrtek 11. 12. ob 19. uri.

GOSJI PASTIR MATIJA, madžarski risani film. Matineja v soboto 13. 12. in v nedeljo 14. 12. ob 10. uri.

ZVEZDA DISCO KLUBA, angleški disco film. (Igrata: Garry Sundquist, Patty Boulaye in drugi.)

Kino Dol pri Hrastniku

SLADKE MALE ANGLEZINJE, francoska komedija. (V glavni vlogi Rémi Laurent.)

Predstave: sobota 22. 11. ob 18. uri, nedelja 23. 11. ob 17. uri.

DRAGA MOJA IZA, jugoslovanska drama. (Režija: V. Duletič, igrajo: Bert Sotlar, Radko Polič, Marjeta Gregorac in drugi.)

Predstava: sobota 29. 11. ob 18. uri.

OTROKOM DO 15 LET NE DOVOLIMO OGLEDA FILMA!

PETORICA ŽIGOSANIH, italijanski vojni film. Predstava: nedelja 30. 11. ob 17. uri.

PUSTOLOVŠČINE V DŽUNGLI, indijski pustolovski film. Mladinska predstava v ponedeljek 1. 12. ob 10. uri.

PROSTOR V PEKLU, italijanski vojni film. (Igrajo: Guy Madison, Monthly Greenwood, Helen Chanel.)

Predstava: ponedeljek 1. 12. ob 17. uri.

GROZNJA, francoski kriminalni film. (V glavni vlogi Yves Montand, Carole Laure.)

Predstavi: sobota 6. 12. ob 18. uri, nedelja 7. 12. ob 17. uri.

BOOMERANG, francoska kriminalna drama. (V glavni vlogi Alain Delon, Carla Gravina.)

Predstavi: sobota 13. 12. ob 18. uri, nedelja 14. 12. ob 17. uri.

GOSJI PASTIR MATIJA, madžarski risani film. Mladinska predstava v nedeljo 14. 12. ob 15. uri.

KRC »14. OKTOBER« HRASTNIK

Novo v knjižnici Hrastnik

Za naše bralce: novosti s knjižne police knjižnice v Hrastniku, tokrat predstavitev treh knjig

TEBI, MOJA DOLORES

V spominski literaturi o narodnoosvobodilnem boju jugoslovanskih narodov bi težko našli delo, ki bi zbudilo toliko pozornosti. Delo je napisala zdravnica -borka, ki je morala kot žena enega izmed prvoborcev, komunistka iz Crne gore, že na začetku vstaje leta 1941 prestatati hudo trpljenje; okupatorji so jo zaprli v zgodnjem obdobju nosečnosti, nato je v groznih razmerah, prezeblja in lačna rodila na jetniškem betonu hčerko, ki ji je dala ime Dolores (po slavni španski revolucionarki in borki Dolores Ibanes). In ko je že obupala nad svojim in hčerkinim življenjem, ji je usoda prizanesla: italijanska kapitulacija leta 1943 ji je odprla vrata ječe in dr. Saša Božovič je tako prišla z otrokom k partizanom ter se z dušo in telesom posvetila opravljanju zdravniškega poklica. Upravljala je partizanske bolnišnice, zdravila bolnike in ranjence, prestajala z drugimi borci vred sovražne ofenzive ter hkrati došla in govala svojo Dolores. Skratka: delala je v razmerah, ko ni bilo dovolj, da ima zdravnik samo strokovno izobrazbo, marveč mora biti predvsem človek in prilagajati svoje znanje krutim, čisto nečloveškim razmeram. Tako je dočkala bitko na Neretvi, ki tudi njej ni prizanesla, njena osebna tragedija je tedaj dosegla vrhunec, saj ji je v tistih mrzlih dneh umrla hčerka — ko je ona, zdravnica Saša pomagala ranjenemu borcu.

Avtorica pa ne piše samo o sebi in svoji tragediji. V knjigo razgrinja veličino narodnoosvobodilnega boja, riše usode borcev, skozi vso pripoved pa se kot rdeča nit vleče zavzetost za človeka. Ob njenem pripovedovanju doživljamo prva obdobja narodnoosvobodilnega boja, Neretvo, Sutjesko, trepetamo za usodo tovariša Tita, ki ga je ranila sovražnikova bomba, spremljamo rast nove oblasti, vzpon narodnoosvobodilne vojske in njeno preraščanje v redno armado. Zadnji del knjige je avtorica posvetila bojnim tovarišem, ki so ji ostali najgloblje v spominu. Ne govori samo o tistih, ki so usmerjali narodnoosvobodilni boj (Ivan, Ribar, Sava Kovačević idr.), temveč tudi o navadnih ljudeh, borcih ranjencih, kurirjih, zdravnikih, bolničarjih idr.

POVOJNI ZMAGOVALEC

Vojna in junaki, ki jih je zaznamovala, je tudi tema novega romana Hansa Hellmuta Kirsta POVOJNI ZMAGOVALEC. Roman je postavljen v povojno dogajanje, v čas, ko so se redki preživeli vračali iz sibirskega ujetništva, a se je povojna Nemčija že spogledovala z domišljavo podobo same sebe v zrcalu gospodarskega čudeža. Pisalo se je leto 1950, ko se je že razrasel polip sodobnega pridobitniškega življenja v Evropi. V tem letu se je iz vojnega ujetništva vrnil Sie-

gried Sonnenberg v svoje rodno mesto Rosenburg na Nemškem. Z njim je prispel iz sibirskega mraza v povojno brezobzirnost pridobitništva tudi njegov prijatelj Thomas Brandin, s katerim sta se spoprijateljila, ko sta v medsebojnem zavezništvu premagovala nevarnosti taboriščnega življenja. Uspejo jima je, da sta se v brezobzirnostjo in iznajdljivostjo pretolkla skozi morilski stalinski čas in se rešila. Z istimi prijemi in enakimi brezobzirnimi sredstvi se prebijeta v ospredje tudi v spopadih za bogastvo in ugled v povojnem času in nazadnje postaneta »povojna zmagovalca« sredi povojne vojne za uspeh in prestiž.

H. H. Kirst velja za enega najuspešnejših sodobnih nemških pisateljev. Njegovi romani govore predvsem o vojni, zato radi segajo po njem zlasti bralci. Naj naštejemo samo nekaj njegovih romanov: 08-15, Noč generalov, Noči dolgih nožev, Umor iz tovarištva, Generalska aefra itd. Vsi ti romani so na razpolago na naših knjižnih policah.

BELI HODNIKI

Pa še noviteta za bralke, predvsem ljubiteljice t. im. zdravniških romanov.

Sodobna nemška pisateljica Marie L. Fischer (avtorica priljubljenega romana Senta) je napisala štiri romane s skupnim naslovom BELI HODNIKI. V njih razgrinja pred bralcem široko pahljačo dogodkov v bolnišnicah in v zdravniških družinskih in družabnih krogih. Vsak izmed štirih romanov se dogaja v zaokroženem področju dela, trpljenja in medsebojnih odnosov. Razvrščeni so tako, kakor poteka človekovo življenje — začetek v porodnišnici, kjer je vir novega življenja, nadaljevanje imamo na otroški kliniki, kjer se je življenje že izvil iz neobgljenosti, na možganski kliniki se dogajanje prevesi v nepredvidljive tragedije in končno na nezdodni kliniki dozori v nepričakovane razplete, ki presenečajo. Vsak roman je v sebi zaokrožen, ne le v zgodbi, temveč tudi v snovi, ki jo obravnava, tako da je mogoče vsakega brati tudi ločeno od celote.

V središču pisateljice pozornosti pa ni stroka, še manj dileme sodobne medicine, temveč dogajanje, v katero se zapletajo njeni junaki in junakinje.

Vsebinat ega dogajanja so največkrat ljubezen, medsebojni odnosi, ljubosumje, tekmovanje med zdravniki, boj za prestiž ipd. V tem je pisateljica prava mojstrica, zato se njene zgodbe berejo napeto in brez zastoja in puščanja v bralcu občutek potesnosti.

Tako, predstavili smo vam tri novitete z naših knjižnih polic. O tem, ali smo jih dovolj prepričljivo opisali, boste presodili sami, dragi bralci. Obiščite nas, izberite si ustrezno knjigo in obilo zabave pri branju!

Število otrok in odnosi v družini

Starši se večkrat čudijo, ker so njihovi otroci tako različni, čeprav so jih domnevno enako vzgajali. Del odgovora na to vprašanje je v tem, da niti dva otroka, čeprav istih staršev, nimata povsem enake dedne zasnove in se zato različno odzivata na svet okoli sebe. To pa pomeni, da se sicer podobno vzgoja nekoliko različno zrcali v enem ali drugem otroku. Seveda si bratje in sestre po značaju spet niso povsem različni.

Drugi del odgovora pa je iskati v dejstvu, da v resnici niti dva otroka v isti družini nista deležna povsem enake vzgoje, da ne rasteja v povsem enaki psihološki situaciji, čeprav se staršem na prvi pogled zdi, da je tako. Vemo na primer, da je posebnega psihološkega pomena vrstni red otroka med brati in sestrami. Prvorojenca pričakujejo v družini mnogo bolj burno in se potem tudi z njim največ ukvarjajo. Ko starši ob rojstvu drugega otroka nekoliko »pozabijo« nanj — v

resnici pa se mu le tako zdi — se bo otrok počutil bolj odrinjenega, osamljenega in prikrajšanega kot na primer drugorojeni otrok ob rojstvu mlajšega brata ali sestre. Neugodno za prvorojenca je tudi to, da starši pre zgodaj pričakujejo od njega, da bo ravnal zrelo, odraslo in samostojno, na primer, ko bo pazil na mlajše in bo zanje nekako odgovoren. Včasih ima to seveda tudi pozitivne posledice. Prvorojenci kažejo torej nekoliko drugačne poteze značaja kot njihovi mlajši bratci ali sestrice.

Najmlajši otrok raste seveda v drugačni psihološki situaciji in razvije v skladu s tem tudi nekoliko drugačne poteze značaja. Za te otroke obstaja nevarnost, da v njih starši zlasti matere, predolgo vidijo »majhne otroke« in jih zato razvajajo ali jim spregledujejo razne prestopke; zato imajo pozneje lahko probleme pri osamosvojevanju.

Spet drugačna je situacija otrok, ki se rodijo med najsta-

rejšim in najmlajšim. Ti so pogosto čustveno prikrajšani, ker so v vrsti otrok najmanj »opaženi«. Značilno zanje je, da morda ravno zato iščejo ljubezni in priznanja med vrstniki.

Sicer pa psihologi opozarjajo, da se s številom otrok v družini večinoma manjša pozitiven odnos staršev do njih. Najbolj pozitiven odnos do otrok kažejo matere z enim, največ dvema otrokoma. Čim več je otrok, bolj se čuti mati obremenjena, bolj se mora odpovedovati svojim lastnim željam in načrtom. Zato ni čudno, da ji gredo otroci bolj na »živce«, čeprav tega seveda na glas ne prizna in se često niti ne zaveda.

Zelo pomembna je tudi starostna razlika med otroki. Kot vemo, so starejši otroci zelo ljubosumni na novorojenčke. Posebno prvorojenčki, stari med drugim in petim letom doživijo večkrat pravi čustveni šok. Po drugi strani pa ugotavljamo, da če je med otrokoma le majhna starostna razlika, mlajši le malo pridobi ali se nauči vse od starejšega. Kako pa je z edinčki?

Do nedavnega je veljalo, da so edinčki bolj razvajeni, osamljeni, vase zaprti nesrečni in egoistični v primerjavi z otroci, ki imajo bratce in sestrice. V resnici to ni dokazano. Novejše raziskave so pokazale, da so edinci v ne-

katerih stvareh celo v prednosti. To ugotavljamo sedaj, da so edinci, ker doma niso živeli v konkurenci, bolj prijateljski, zaupljivi, pripravljeni na sodelovanje, manj se uklonijo mnenju »večine«, imajo boljše besedne sposobnosti in so podjetnejši ter v skupini navadno v ospredju. Tudi se ne počutijo v poprečju bolj nesrečne in osamljene od drugih. Na drugi strani je tudi res, da imajo na osebnost edincev starši mnogo večji vpliv kot na osebnost otrok v številnejši družini, kar je lahko dobro ali slabo, odvisno od osebnosti in od ravnanja staršev.

Vse to velja seveda le zelo na splošno. Zato moramo ob zastavljenem vprašanju — od kod razlike med otroki ob »isti« vzgoji — pomisliti še na druge dejavnike. In teh je veliko. Ker je otrok v prvih letih življenja posebno duševno občutljiv, vplivajo nanj razne bolezni, daljše bivanje v bolnišnici in ločitve od matere, nadalje vplivajo na razvoj njegove osebnosti še druga zgodnja doživetja in pretresi, socialne in ekonomske spremembe v družini in podobno.

Sicer pa — si sploh želimo enega in istega otroka v več »izdajah«? Zato se raje veselimo individualnosti vsakega otroka in jo spoštujemo.

prof. Jelka Šešok,
spec. klin. psiholog

ZANIMALO VAS BO

V OKTOBRU 1980

NOVODOŠLI

TOZD I: Kalem Marko — obratni ključavničar, Stanič Živo-rad — priučitev, Bašič Ismet — delavec na kanalu, Milivojevič Tatomir — priučitev.

TOZD II: Jamšek Pavla — kontrolor stekla, Rajnič Petar — pomočnik strojnika, Durmišević Mirsada — kontrolor stekla, Zorko Edvard — pomočnik strojnika.

TOZD VI: Zajec Simon — kovinostrojar, Gašparut Viktor — cizaler.

TOZD V: Delakorda Franc — delavec težak.

ODŠLI IZ DELOVNE ORGANIZACIJE

Sporazumno:

TOZD I: Lukijanovič Miroslav — delavec na kanalu.

TOZD II: Lukovič Amir: kontrolor stekla, Mastilovič Čedo — pomočnik strojnika, Kunšek Ivan — vzdrževalec.

DSSS: Hasikič Sabira — skladiščna delavka.

Samovoljno:

TOZD I: Repar Zdravko — krogličar, Popovič Nada I — odnašalka stekla, Huremovič Jasima — odnašalka, Fazlič Rajif — predstiskalec.

TOZD II: Šunta Andreja — kontrolor stekla.

TOZD V: Jonaškovič Krsta — delavec težak.

JLA:

TOZD I: Granat Stevo — do-stavljalec zmesi, Spasojevič Rade — krogličar.

TOZD V: Acepek Jože — elektro mehanik, Abram Igor — elektro mehanik.

Izključeni iz podjetja:

TOZD II: Brglez Edvard — pomočnik strojnika.

Poizkusni rok:

TOZD II: Kovač Mirko — varilec folij, Hotko Igor — varilec folij.

Upokojeni:

TOZD I: Gorjup Silva — kontrolor stekla, Milevšek Štefanija primopredaja steklenih izdelkov, Matešič Matilda — kontrolor stekla.

TOZD II: Mejač Peter I — žgalec modelov.

Invalidsko upokojeni:

TOZD I: Pivec Ivana — čistilka v laboratoriju.

POROČILI SO SE

Božič Stana — kontrolor stekla TOZD II in Zgonjanin Zoran — strojnik TOZD II; Delić Nada — kontrolor stekla TOZD II in Odžič Zdravko — strojnik TOZD II; Hribšek Alenka — ekonomski tehnik-pripravnica in Simonič Anton — cizeler TOZD IV; Kostanjšek Romana — kontrolor stekla TOZD II in Brečko Rudolf; Topič Radenko — pomočnik strojnika TOZD II in Kljajič Milena.

PRIRASTEK V DRUŽINI:

Vidovič Franc — vodja splošno kadrovskega sektorja — hči Iva; Kolander Jože — tehnolog za razvoj strojne opreme — hči Tanja; Jakopič Jože — delavec v mesarni — sin Srečko; Košir Gorazd — strojnik na Gilonu — hči Nina. Sihur Erno — organizator službe varstva pri delu — sin Uroš.

Dedinje

Kraj, kjer se združuje radost, življenje, ponos in bolečina. Kraj, ki je živ spomenik velikana našega časa. Kraj, odkoder prihajaš s solznimi očmi. Da, to je Dedinje.

25. maj 1980. Prvikrat stopam po poti od železniške postaje proti Dedinju, grubu našega predsednika. Kolona ljudi, ki prihaja od vseh koncev in krajev naše države, zgovorno priča, da bo tudi ta dan tov. Tito, ob svojem rojstnem dnevu, ob dnevu mladosti, imel ob sebi Jugoslavijo.

V tej koloni mrkih, z žalostnim obrazom, a vendar z dvignjeno glavo, sem stal tudi sam. Mehanično korak za korakom sem stopal za množico, ki je nisem videl niti slišal. Kdaj pa kdaj sem pogledal v oblačno nebo nad Beogradom, da se mi je oko zjasnilo in misli vsaj delno zbrale. Ure so minevale, občutek v meni je rasel, koraki so postajali težji, minute so se vlekle v neskončnost. Cesti, ki vije med gostimi zelenimi drevesi ni bilo konca, prav tako ne koloni. V daljavi, na enem izmed blagih ovinkov, sem opazil častno gardno stražo, bližali smo se kraju in trenutku, ki sem se ga bal in si ga želel hkrati. Straža na vsakih deset metrov z leve in desne.

Ovineke in levo in stopili smo v park umrlega predsednika Tita.

Visoka mogočna debela drevesa, nizko pokošena trava, okrasno grmičevje, rože, vse daje videz trdne, skrbne roke.

Petje ptic, predirno vreščanje pava, to je edini glas, vse ostalo je mrtvo, tiho, ljudje kakor da so sence.

Brunarica, ki je precej velika, stoji ob poti; na njej se bohotno v zrak širijo rogovi jelena in drugih lovskih trofeji, ki jih je tovariš Tito prinašal iz raznih lovišč širom domovine.

Rdeča preproga, ki blaži že tako tihe korake, jih utiša do popolnosti.

Rože in bel marmor, hladen in mrzel, kakor led.

Stojim pred grobom velikana, stojim pred grobom človeka, ki je in ki ga ni več, postajam del njega, kakor množica pred mano in za mano. Gledam v napis JOSIP BROZ TITO, gledam številke letnice, ki postajajo vse manj izrazne, ne vidim ne ploščadi z napisom, niti rož okoli nje. Oko se polni, nezadržno spolzi solza, ena, druga... zobje se zarinejo v čeljust do tope bolečine, brada drgeta, slina se nabira v ustih, le veke neutrudno utirajo pogled očesu, da vidi.

Da, to je Dedinje.

(Po glasilu Hmeljar)

STEKLARNA
Hrastnik
steklar
GLASILO DELAVCEV STEKLARNE HRASTNIK

NAGRADNA KRIŽANKA

	SESTAVIL: KARLI DREMEL	DRŽAVNA BLAGAJNA	»POSEL« GOSENIC	LITER	HRASTNIK VZROČILO	VRSTA ČESNJE	ANGLEŠKO SVETLO PIVO	LOJZE DOLINAR	SLIKAR JOŽE HORVAT	HRASTNIK VZROČILO	POJAV NA VODI	MAKEDONSKO KOLO	LETNI ČAS	HRASTNIK VZROČILO	RASTLINA PSIKOVEC	POKRAJINSKI NESTNIK V STARI SIRIJI	PORTUGALSKI PESNIK, ROMANTIK (DE PASSOS)
	GRŠKI BOG VETROV				CILINDER					KMEČKO VOZILO				ZVESTA DOMAČA ŽIVAL			
	VELIČASTNOST				OBRTNO ZDRUŽENJE SODOPRSTI AFRIŠKI KOPITAR					ITALJANSKI PESNIK (LUDOVICO)				KROGLA			
HRASTNIK VZROČILO	NASELJE NAD SELŠKO DOLINO							HARLEKINOVA LJUBICA									
	STARO IME ZA TAJSKO							VELETOK V VZHODNI SIBIRIJI									
FINSKI ARHITEKT (EERO)							ZVIŠANA NOTA A				MESTECE V KOTORSKEM ZALIVU	UDELEŽENEC SINJSKE VITEŠKE IGRE					
							POGORJE V ITALIJ, ALPAH					POLJSKI PESNIK					
PRITOK DONAVE			SLOVENSKI AVIATIK (EDVARD)					OBLIKA RASTLINSKEGA STEBLA					REKA V ŠVICI				
			ERNST TOLLER					ZVEZDNO UTRIPANJE					ČEŠKI PISATELJ (JAN)				
ANTIČNO MESTO V LACIJU				PODOD-DELEK TEČIARA	BOHORIČ				JAPONSKI DRŽAVNIK (HIROBUMI)				LETALO LAŽJE OD ZRAKA	HIŠNI SVET			
					NAŠE NAVJEČJE PRISTANIŠČE									NINO ROBIČ			
NEMŠKA FIZIKARKA (LISE)							LJUBKOVALNO MOŠKO IME			HUDIČ, ZLODEJ					PASIVNA HRVAŠKA POKRAJINA		
HRASTNIK VZROČILO	VELETOK V ITALIJI		ČRNOPOLTI BOKSAR LOUIS				TIP SOVJ. BOJNIH LETAL			ČEŠKI DIRIGENT (KAREL)							JEZERO V TURCIJI
	ENOOKI VELIKAN		DUŠIK							PROSTOR V CERKVI							
MESTO V SOVJ. ZVEZI VZHODNO OD PENZE							ŠVEDSKI POLITIK										ILKA VASTE
							KOSTI PRSNEGA KOŠA										JOŽE UDOVIČ
SIN I PO ARABSKO			SLOVENSKI SLIKAR (MEŠKO BOGDAN)	ANGL. PIEM. NASLOV AVTOR. «ARIANE» (CLAUDE)				JURE PENGOV			NEGATIVNA ŠOL. OCENA						
								PROSTOR PRED VRATI			PRITOK VOLGE						
KENGURU					MESTO V ZDA								GIGANTSKI JEZ NA NILU V EGIPTU				
					BUDIŠČINA SEKTA												
OBRAMBNA SNOV V SERUMU				ALMANAH									ŠTIP		GUSTAV IPAVEC	RIMŠKA 55	EMIL ADAMIČ
				DOLORES IBARRURI													
OSMEREČ								VRSTA ŽITA					AMERIŠKI ZLATNIK				
													AVSTRIJA				
PAUL EHRLICH		VISOK GORSKI VRH						GRŠKA BOGINJA ZEMLJE						ČISTO PREMOZENJE			

Med reševalce s pravilnimi rešitvami bomo z žrebom razdelili sedem nagrad:

1. nagrada 100 din
2. nagrada 70 din
- 3.—7. nagrada po 50 din

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo »STEKLARJA« STEKLARNA Hrastnik. Pri žrebanju bomo upoštevali samo pravilne rešitve, ki bodo v uredništvu do petka, 28. novembra.

NAGRAJENI REŠEVALCI

Za nagradno križanko, objavljeno v »STEKLARJU« št. 10/1980 smo prejeli 65 rešitev. Žreb je razdelil nagrade takole:

1. nagrada 100 din: Alojz Janžič

2. nagrada 70 din: Marica Hoješek

3.—7. nagrada po 50 din: Vili Racki, Avgust Jager, Vili Alt, Frido Pavlič, Risto Čičič.

REŠITEV PREJSNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: spak, Calais, Rab, gem, arkada, armatura, oda, mer, erg, Irke, Oleron, oživljanje, Romain, E, riba, Elia, masa, jok, Ahil, vik, tast, slike, sojenice, Ana, pregon, tvarina, rig, ester, N. V., Ita, Tina, pi, Ala, Io, UR, maser, Halden, krasotica, Tagore, SK, Ian, lanina, lapalija, Nazaret, Dagmar, bar, Cankar, Jokasta, Oka.

(D. K.)

Zgodi se

OBUP

Ko je administratorica v razvojnem oddelku zapuščala eno od pisarn v razvojnem oddelku, je avtomatično obrnila ključ in pozabila, da pisarna ni prazna. Delavec, ki je ostal za zaklenjenimi vrati, je, ko je ugotovil, kaj se mu je zgodilo, planil k vratom in v nemi, da se čimprej reši — ropotal s kljuko, tolkel po vratih in klical. Pomoči od nikoder. In glej — čudo tehnik. Na mizi je vendar telefon! In srečni nesrečnež je s klicem v eno od bližnjih pisarn rešil »zaklenjeno situacijo«.

HITROST

Na službo varstva pri delu so se v želji po zagotovitvi boljših delovnih pogojev obrnili tudi de-

lavci komercialnega sektorja. Med njimi je večina kadilcev, zato je v 5. nadstropju upravne zgradbe, nekje v sredini ali proti koncu delovnega časa močno zmanjšana vidljivost. Služba varstva pri delu je primer registrirala in takoj ukrepala. Sedaj so na vidnih mestih 5. in drugih nadstropij nalepke: »Prepovedano kaditi«...

IN ENA ZARES

Pravijo, da so se gornji dogodki res zgodili, pa smo jih zapisali. In spet izkoriščamo priliko, da vas vabimo k sodelovanju. Pobrskajte po spominu in pošljite uredništvu anekdote iz delovnega okolja, kjer delate. Prepričani smo, da to ne bo težka naloga.

Ob mnogo prerani smrti očeta

STANISLAVA-VILJEMA ARLIČA

se zahvaljujem vsem, ki so ga pospremili na njegovi prerani poslednji poti. Posebno se zahvaljujem godbi na pihala, pevskemu zboru Svobode II, govornikom in ribiški družini ter sosedom za darovane vence in izkazano pomoč.

Zalujoči: sin Vili z družino in ostalo sorodstvo

STEKLARNA
Hsteklar
GLASILO DELAVCEV STEKLARNE HRASTNIK

UREDNIŠKI ODBOR: Matija Koritnik — predsednik, Jasna Rižner — odgovorni urednik, člani: Slavko Gornik, Hilda Drame, Albert Kapelar, Pavle Bauerheim, Karli Dremel, Anita Greben, Mili Kobal.

DRUŽBENI ORGAN ZA INFORMIRANJE: Jože Premec — predsednik, člani: Vili Petrič II, Kristina Greben, Miro Zore II, Janez Ciglar, Vera Habjan, Rudi Kirhmajer, Matija Koritnik, Anita Greben.

UREDNIŠTVO: Steklarna Hrastnik, Hrastnik. Izhaja vsakega 15. v mesecu. Naslov: Steklar, glasilo delavcev Steklarne Hrastnik, tel. 814-622 interno 51. Tisk in klišej AERO — TOZD grafika Celje.